

Talouden ja toiminnan seurantaraportti tammi-syyskuu 2021

Kunnallisverotuksen oikaisut ja kiinteistöverotuksen joustava valmistuminen heikentävät loppuvuoden kuntataloutta

Henkilötyövuodet, terveysperusteiset poissaolot ja henkilöstökulut ylittävät suunnitellun

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % vuonna 2021

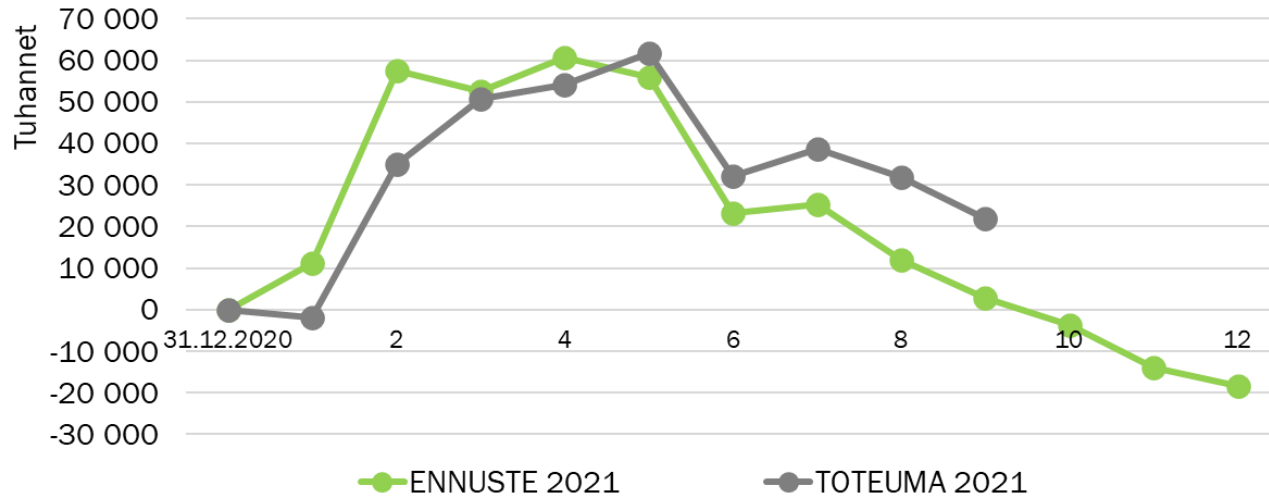
Työttömyysaste 14,9 % suurten kaupunkien korkein
Koko maan työttömyysaste 10,1 %

Kokonaisnettomuutto vuoden alusta +429 henkilöä

Kokonaistulojen ja -menojen kehitys (netto) 2021

(ilman pitkäaik. lainanottoa, kons. talletuksia, vahinkorahastoa, kuntatodistuksia ja antolainoja)

Helmikuussa
kiinteistökaupan
toteutuminen

Kesäkuussa 30 milj.
euron lainanlyhennys

*Ennakon laskennassa investoinnit on jaksotettu toteuma-arvioiden mukaan.
Alkuvuoden raporteilla investoinnit oli jaksotettu lineaarisesti.*

Keskiviikko 3. marraskuuta 2021

Tuloslaskelmaennuste 2021

Milj. euroa	Alkuperäinen TA	TA+LTat 30.6.2021	ENNUSTE (LTA 11.10.)
Toimintatuotot	172,1	171,3	169,7
Toimintakulut	-857,1	-861,3	-866,4
TOIMINTAKATE	-685,0	-690,0	-696,8
Verotulot	497,3	497,3	511,0
Valtionosuudet	222,9	222,9	223,7
Rahoitustuotot ja -kulut	9,0	8,9	8,7
Korkotuotot	12,4	12,4	12,4
Muut rahoitustuotot	13,2	13,2	13,2
Korkokulut	-16,0	-16,2	-16,2
Muut rahoituskulut	-0,6	-0,6	-0,8
VUOSIKATE	44,2	39,1	46,5
Poistot käyttöön.	-50,2	-50,1	-50,1
Satunnaiset tulot	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	-5,9	-11,0	-3,6

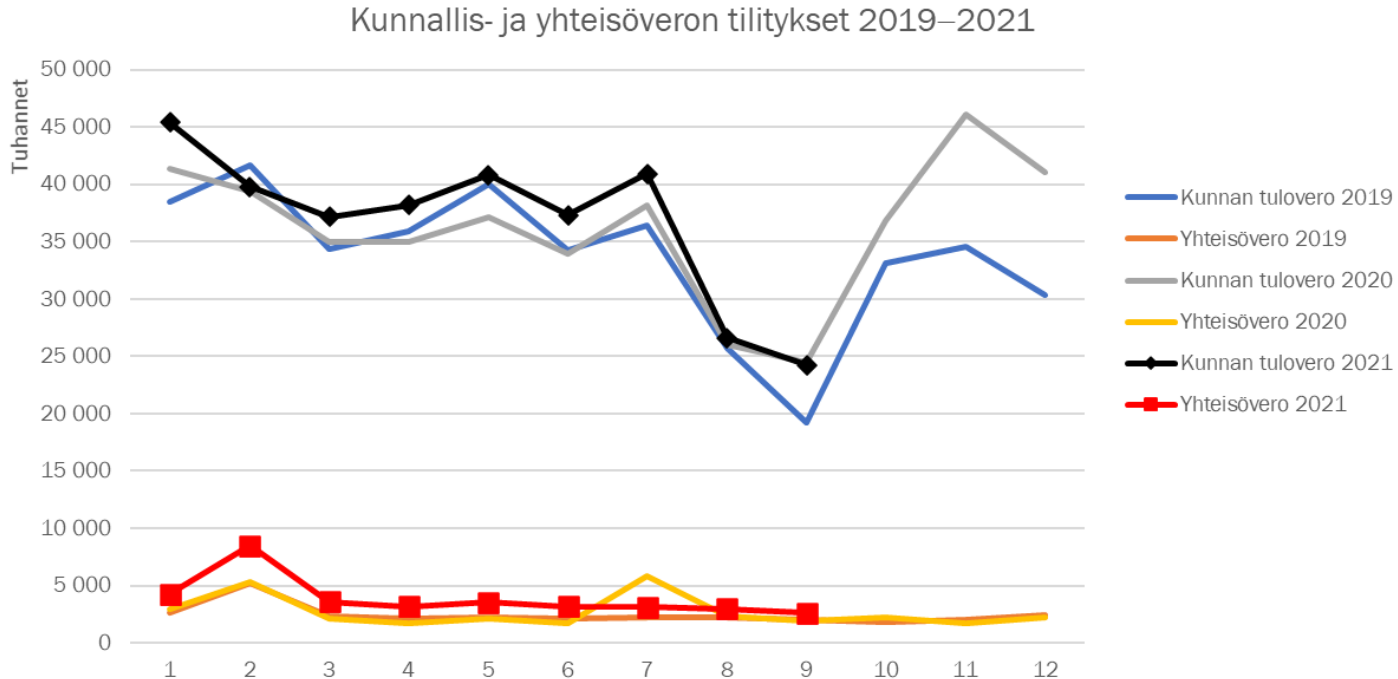

Koko kaupunki

Tuloslaskelma, 1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma ed.vuosi	Toteuman muutos%	Tilinpäätös ed.vuosi	TA/TP muutos%
Toimintatuotot	168 550	139 549	82,8	114 389	22,0	152 808	10,3 %
Valmistus omaan käyttöön	1 114	3	0,3	86	-96,2	1 175	-5,2 %
Toimintakulut	-866 425	-634 965	73,3	-605 338	4,9	-822 228	5,4 %
TOIMINTAKATE	-696 761	-495 412	71,1	-490 863	0,9	-668 245	4,3 %
VEROTULOT	510 996	397 079	77,7	364 627	8,9	504 619	1,3 %
VALTIONOSUUDET	223 650	167 552	74,9	171 535	-2,3	243 834	-8,3 %
Korkotuotot	12 418	9 380	75,5	9 828	-4,6	12 817	-3,1 %
Muut rahoitustuotot	13 223	12 967	98,1	19 766	-34,4	20 028	-34,0 %
Korkokulut	-16 169	-12 144	75,1	-12 326	-1,5	-16 300	-0,8 %
Muut rahoituskulut	-814	-554	68,1	-47	1 069,2	-3 874	-79,0 %
RAHOITUSTUOTOT ja -KULUT	8 658	9 649	111,4	17 221	-44,0	12 672	-31,7 %
VUOSIKATE	46 543	78 867	169,5	62 519	26,1	92 880	-49,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-50 153	-35 896	71,6	-33 397	7,5	-50 811	-1,3 %
TILIKAUDEN TULOS	-3 610	42 971	-1 190,3	28 772	49,3	42 069	-108,6 %

Verorahoitus

- Yhteisöveron kuntien jako-osuudessa 10 %-yksikön korotus
- Yritykset maksoivat vuoden 2020 lisäennakoita alkuvuodesta 2021
- Tammikuussa 2021 tilitettiin joulukuussa kertyneitä henkilöasiakkaiden ennakkoveroja

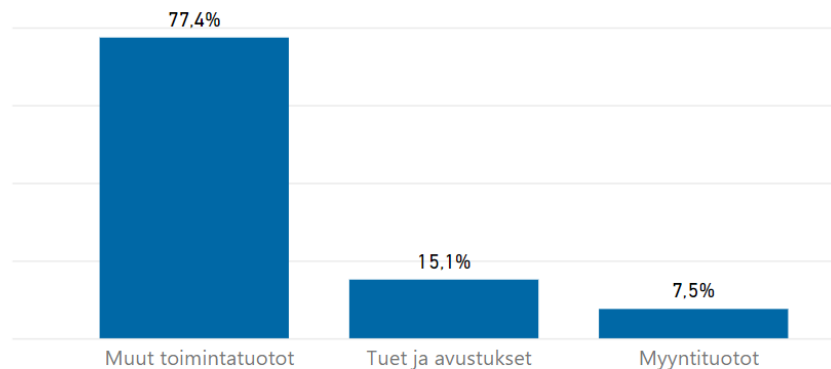

Konsernihallinnon palvelualue - Ilman Lahden Tilakeskusta

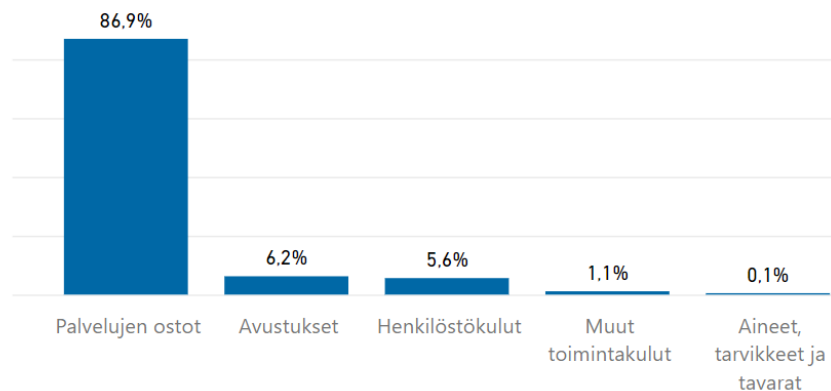
1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	18 950	17 876	94,3
Myyntituotot	1 549	1 347	87,0
Tuet ja avustukset	3 752	2 698	71,9
Muut toimintatuotot	13 649	13 830	101,3
TOIMINTAKULUT	-499 948	-370 738	74,2
Henkilöstökulut	-30 577	-20 803	68,0
Palvelujen ostot	-431 284	-322 268	74,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-519	-369	71,2
Avustukset	-31 544	-23 095	73,2
Muut toimintakulut	-6 023	-4 202	69,8
TOIMINTAKATE	-480 997	-352 862	73,4

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

Konsernihallinnon palvelualue - Ilman Lahden Tilakeskusta

Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	TA/TP muutos%
Konsernihallinnon palvelualue							
Tulot	18 950	17 876	94,3	13 023	37,3	16 347	15,9 %
Menot	-499 948	-370 738	74,2	-352 820	5,1	-472 317	5,8 %
Netto	-480 997	-352 862	73,4	-339 797	3,8	-455 970	5,5 %
Konsernipalvelut							
Tulot	7 433	5 431	73,1	5 317	2,1	7 286	2,0 %
Menot	-60 507	-41 687	68,9	-34 663	20,3	-47 418	27,6 %
Netto	-53 073	-36 256	68,3	-29 345	23,5	-40 131	32,2 %
Tarkastustoimi							
Menot	-355	-215	60,8	-220	-1,9	-329	7,7 %
Netto	-355	-215	60,8	-220	-1,9	-329	7,7 %
Elinvoimapaalvelut							
Tulot	1 463	1 197	81,8	112	968,3	347	321,9 %
Menot	-8 496	-5 259	61,9	-5 147	2,2	-7 513	13,1 %
Netto	-7 033	-4 062	57,8	-5 035	-19,3	-7 167	-1,9 %
Työllisyyspalvelut							
Tulot	705	331	47,0	490	-32,3	927	-23,9 %
Menot	-25 753	-18 390	71,4	-14 320	28,4	-21 611	19,2 %
Netto	-25 048	-18 058	72,1	-13 830	30,6	-20 685	21,1 %
Myyntivoitot ja -tappiot							
Tulot	8 716	10 206	117,1	5 285	93,1	5 504	58,4 %
Menot	-1 114	-1 114		-303	267,8	-1 333	-100,0 %
Netto	8 716	9 091	104,3	4 982	82,5	4 171	109,0 %
Osallisuus ja hyvinvointipalvelut							
Tulot	633	712	112,4	1 819	-60,9	2 284	-72,3 %
Menot	-1 578	-1 577	99,9	-2 001	-21,2	-2 536	-37,8 %
Netto	-945	-866	91,6	-182	375,9	-252	275,0 %
Ostot hyvinvointikuntayhtymältä							
Menot	-403 260	-302 495	75,0	-296 167	2,1	-391 578	3,0 %
Netto	-403 260	-302 495	75,0	-296 167	2,1	-391 578	3,0 %

Lahden Tilakeskus

Taseyksiköt, määrärahavertailu sitovat tasot, 1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	TA/TP muutos%
Tilakeskus							
Liikevaihto	68 807	50 912	74,0	49 895	2,0	66 964	2,8 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	11 367	16 359	143,9	4 753	244,2	2 608	335,8 %

Konsernihallinnon palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Konsernipalvelut (1/2)

- Koronapandemia on jatkunut ja tarvittavia toimenpiteitä on jatkettu.
- Vuoden 2020 tilinpäätös on laadittu.
- Vuoden 2021 käyttösuunnitelmat ja lainannostosuunnitelma on laadittu.
- Uudistumis- ja muutosohjelman toimenpiteitä on edistetty.
- KUTI-projektin 1. vaihe on valmistumassa ja 2. vaihe käynnistynyt.
- Vuoden 2022 talousarvion laadintaohje on julkaistu ja talousarvion valmistelu etenee.
- Kaupungintalon ja samalla tulevaisuuden hallinnollisen työn työskentelytapakonseptin laadinta on menossa.
- Koronatilanne on vaatinut henkilöstöpalveluilta edelleen jatkuvaa seuranta ja ohjeistamista erilaisista asioista.
- Monipaikkatyön ohjeistus on valmistunut.
- Henkilöstöjärjestöjen kanssa neuvonpitoja ja paikallisneuvotteluja.
- Työaika haltuun -hanke on edennyt
- Käynnistetty riskienhallinnan järjestelmän käyttöönottoprojekti.
- Toteutettu henkilöstön työhyvinvoinnin -pulssikysely.

Konsernihallinnon palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Konsernipalvelut (2/2)

- Konesalista luopumisen -projekti on käynnissä ja etenee suunnitellusti.
- Automatisoitavia prosesseja on tunnistettu ja edistetty, valtiovarainministeriön digituen rahoittamat kolme projektia ovat toteutusvaiheessa.
- Seitsemän kaupungin yhteinen DigiOne-projekti on organisoitu kaupunkitasoisesti ja se etenee suunnitellusti.
- Vaalien, valtuustokauden vaihtumisen ja kaupungintalon muuton vaatimat toimenpiteet on toteutettu.
- Unicef Lapsiystävällinen Lahti -toimintasuunnitelma 2021 on valmistunut.
- Kaupunginhallituksen, -valtuuston, lautakuntien ja jaostojen itsearviointit on toteutettu.
- Palvelutori on ollut avoinna koko pandemian ajan ja mahdollistanut välttämättömät asiointit sekä livepalveluissa että hyödyntäen sähköiseen asiointiin tarjottuja asiakaskoneita. Kaksivaiheinen palveluiden ja tilojen laajennuskokonaisuus on viimeistelyvaiheessa valmistuen 2021 vuoden loppuun mennessä. Uudet palvelut ovat käynnistäneet/käynnistävät asiakastoiminnan. Uudet tila- ja toimintakokonaisuudet mahdollistavat asiakkaille matalamman kynnyksen asiointiin, henkilöstön uudenlaisen joustavan työskentelyn sekä tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisen.
- Lahti-Piste on palvellut asiakkaita koko pandemian ajan kaikissa palvelukanavissa. Kaupunkitasoinen chat-palvelua on kehitetty tekoälyllä. Lahti-Piste on Palvelutorilla muuttanut uuteen sijaintiin. Muuton yhteydessä on etulinjan toimintaa kehitetty asiakaslähtoisemmäksi yhdessä henkilöstön kanssa.

Konsernihallinnon palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Viestintäpalvelut

- Jatkuva koronaviestintä on toteutettu lahti.fi-sivuilla, sosiaalisessa mediassa ja ulkonäyttötauluilla. Yhteistyö PHHYKY:n kanssa tiivistä, muun muassa rokotekampanjoinnin osalta.
- Viestinnän korona-viikonloppupäivystyksestä luovuttiin alkusyksystä. Viestintämalleja ja tukea tarjottu senkin jälkeen erityisesti kouluille ja varhaiskasvatukseen.
- Koronarajoitusten helpotettua kaupungin palveluita nostettu jälleen esille.
- Ympäristöpääkaupunki-yhteistyö:
 - Viestintätoimenpiteillä laaja kansallinen ja kansainvälinen näkyvyys.
 - Kaupungin asiantuntijuutta nostettu esille kuukausittain.
 - Ympäristöpääkaupunkivuoden hyvien käytäntöjen jatkuvuutta viety eteenpäin.
- Kaupunkimarkkinointia tehostettu:
 - Muuta Lahteen -juttusarja
 - Päivitä näkemyksesi Lahdesta -videosarja
 - Keväällä ja syksyllä toteutettu laajat kampanjat uusien omakotitonttien haun yhteydessä.
- Monitoimitalojen ja Paavolan kampuksen viestintään luotu toimiva konsepti.
- Työyhteisöviestinnän käytäntöjä uusittu.

Konsernihallinnon palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Elinvoimapalvelut (1/2)

- Alkuvuonna 2021 Lahden kaupunkiseutu solmi innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen valtion kanssa vuosille 2021–2027. Kärkiteemoina ovat hiilineutraali rakentaminen, kiertotalous sekä Lahti SportsHub. Ekosysteemisopimuksen kautta rahoitettavaa hanketoimintaa on valmisteltu keväällä ja syksyllä. Ensimmäinen AKKE-rahoitteinen hanke käynnistyi syyskuussa. Ohjelmakauden auetessa vuoden 2021–2022 vaihteessa, pystytään hakemaan uusia ekosysteemisopimuksella rahoitettavia hankkeita.
- Kevään ja syksyn 2021 aikana Lahden kaupunki edistänyt valmisteluita kestävän kasvun teemoissa EU:n elvytysrahoituksen ja muun ulkoisen rahoituksen varmistamiseksi alueelle. Painopisteet ovat sähköinen liikenne ja kestävä liikkuminen, hiilineutraali rakentaminen, kiertotalous, Lahti SportsHub, sote-palvelut sekä työllisyys ja osaaminen. Tavoitteena on vahvistaa ulkoisen rahoituksen määrää alueella lähivuosina.
- Lahden korona-exit-suunnitelmaa valmisteltiin ja toteutettiin keväällä 2021 alueellisessa yhteistyössä. Tavoitteena oli löytää tukitoimia, jotka edistäisivät alueen yrityksiä ja tapahtumatoiminnan elpymistä sekä keskustan elävöitymistä. Osana toimenpiteitä torille rakennettiin Lahden Lava -alue ja tapahtumatoimintaa, tuettiin syksyllä järjestettäviä opiskelijatapahtumia keskustassa sekä tarjottiin tukea tapahtumajärjestäjille.
- LUTin ja HY:n yhteistyössä päätettiin käynnistää ilmastotieteen yhteisprofessori.
- LUTin kanssa käynnistettiin kampanja yritysrahoituksen saamiseksi uudelle sähköisen liikenteen professorille. Suuri osa rahoittajista vahvistettu lokakuussa 2021 ja professorin valmistelut aloitettu.

Konsernihallinnon palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Elinvoimapaalvelut (2/2)

- Vuoden 2020 alusta Lahti käynnisti hiilineutraalin rakentamisen kehityskeskus -toiminnan. Kevään aikana yhteistyötä on strategisia kumppanuussopimuksia solmittiin 20 yrityksen kanssa ja vahvistettiin alueen TKI-yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lisäksi kehityskeskukseksi haettiin useita eri hankkeita kansallisista ja EU-rahoituskanavista. Syyskuusta 2021 alkaen toiminnassa aloittanut projektipäällikkö ekosysteemisopimuksen rahoituksella.
- Vuoden 2021 yrityspalvelusetelit jaettiin toukokuun 2021 aikana, jaossa oli yhteensä 200 000 euroa.
- Tapahtumapuolella haettiin SM-viikkotapahtumaa Lahteen vuodelle 2023, joka myöskin saatiin. Kevään tapahtumia jouduttiin koronan vuoksi perumaan paljon ja siirtämään paljon syksylle; samaan aikaan käynnistettiin valmisteluita uusia tapahtumia ja mm vuoden 2023 Ironmanin MM-kilpailuita varten.
- Ympäristökehityksessä ja kansainvälisessä toiminnassa on keskitytty erityisesti ympäristöpääkaupunkivuoden käynnistämiseen ja toteuttamiseen yhteistyössä Kestävä Lahti -säätiön kanssa. Syksyllä 2021 käynnistetty keskustelut siitä, miten tehtäviä siirretään kaupungille vuonna 2022 ympäristöpääkaupunkivuoden päätyttyä.
- Alueellinen integraatiopalvelupiste (Alipi) siirtyi tammikuussa 2020 Palvelutorille osaksi Päijät-Hämeen kattavaa kotouttamisen ja maahanmuuttotyön palvelukokonaisuutta Kotouttamo. Alipi on tarjonnut koko pandemian ajan lähipalveluja. Maahanmuuttajien osaamiskeskus OSKE on käynnistetty osana Alipin toimintaa.

Konsernihallinnon palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Työllisyyspalvelut

- Työllisyyden kuntakokeilu käynnistyi maaliskuun alussa uudella organisaatiomallilla. TE-toimistosta siirtyi kuntakokeiluun henkilöstöä, ja nyt alkuvaiheessa on organisoiduttu sekä perehdytty kuntakokeilun lakisääteisiin tehtäviin ja uusiin toimintatapoihin sekä palveluntuottajiin. Samalla on luotu toimintasuunnitelmia ja mm. asiakaslähtöisiä hankintatarpeita vuodelle 2022. Henkilöstölle on järjestetty mm. muutosvalmennusta ja työhyvinvointikysely. Toiminta Palvelutorilla on vilkastumassa koronapandemian helpotuttua.
- Työllistettyjä on ollut tammi–syyskuussa 304 henkilöä, joista Lahden kaupungin työllistettyjä 191 ja Lahti-lisällä tuettuja 113.
- Lahden seudun kuntakokeilussa on tehty maalisi-syyskuussa yhteensä 623 palkkatukipäätöstä ja 33 starttirahapäätöstä.
- Lahden kaupungille palkattiin kesätöihin 134 lahtelaista nuorta. Kesätyöseteleitä jaettiin 600 kpl. Lisäksi suunnattuja kesätyöseteleitä jaettiin Salpauksen ravintola-alan opiskelijoille 60 kpl. Kesäyrittäjyystuella tuettiin 27:ää lahtelaista nuorta.

Konsernihallinnon palvelualueen tavoitteet 2021–2023

Periaatteet tavoitteiden saavuttamiseksi

- Konsernihallinto tasapainottaa taloutta vähentämällä tukipalvelujen kustannuksia osin kilpailuttamalla osin neuvottelemalla.
- Henkilöstökuluja vähennetään jättämällä avautuvia tehtäviä täyttämättä ja tehtävien uudelleen organisoinnilla. Suunniteltuja rekrytointeja jätetään toteuttamatta.
- Etätöitä hyödynnetään kaikissa niissä tehtävissä, joihin se soveltuu.
- Prosessien sähköistämistä ja automatisointia jatketaan.
- Kaupungin toimitilojen ohjelma päivitetään ja hallintohenkilöstö keskitetään kaupungin käyttämiin kiinteistöihin, yhtenä keskeisenä hallintotyön toimitilana toimii kaupungintalo.

Tavoitteet, 1000 €	muutos ed.vuoteen 2021	muutos ed.vuoteen 2022	muutos ed.vuoteen 2023	Vaikutus talouden tasapainoon v. 2023
Konsernihallinnon palvelualue				
<u>Käyttötalous</u>				
Menojen vähentäminen	-3 500	-1 064	-1 064	-5 628
Poistojen muutos	-2 350	-3 800	-4 100	-10 250
<u>Investoinnit</u>				
Talonrakennusinvestoinnit	-26 894	-17 798	-27 236	-71 928
<u>Tulojen kertaluonteinen lisäys</u>				
Tulojen lisäys, omaisuuden myynti	14 500			14 500

Konsernihallinnon palvelualueen toteumaennuste 2021

Menojen vähentäminen (tavoite)

ennuste -3,2 milj. (-3,5 milj.)

- Rakennusten kunnossapidon toteumaa alennettu tulomenetyksiä vastaavaksi (sisäisten vuokrien indeksikorotusten jäädytys)
- Henkilöstösäästöt toteutumassa kokonaisuudessaan
- Suunniteltujen ostopalvelujen vähennysten ei arvioida toteutuvan vielä vuonna 2021

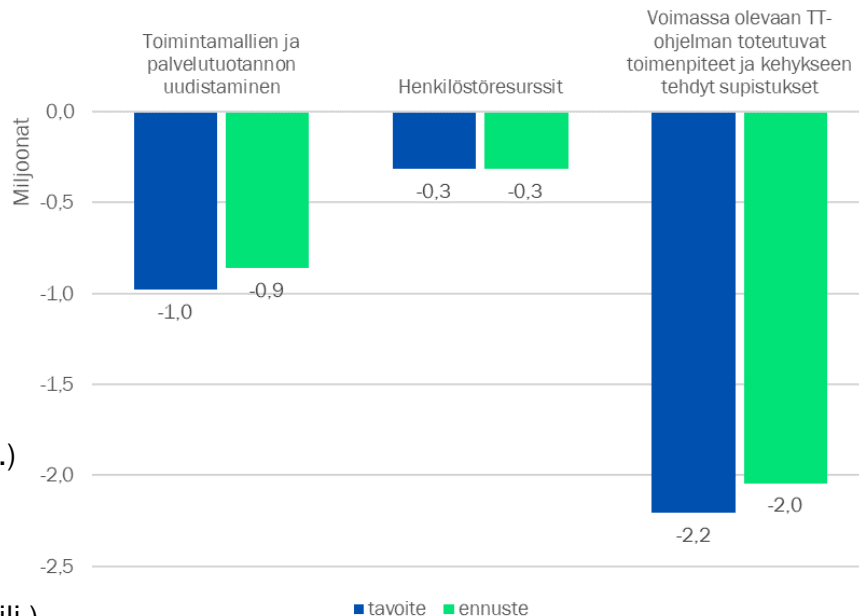
Muut (tavoite)

Paavolan kampusalue

- Investointitason alentaminen, ennuste -25,0 milj. (-26,9 milj.)
- Poistojen tarkastelu, ennuste -2,0 milj. (-2,35 milj.)
- Tulojen kertaluonteinen lisääminen, ennuste +12,0 milj. (+11 milj.)

Muiden tulojen kertaluonteinen lisääminen, ei ennustetta (+3,5 milj.)

Menojen vähentäminen, ennuste 2021

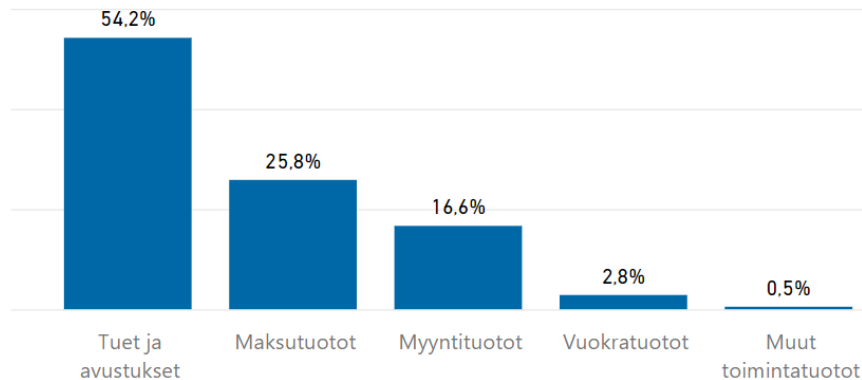

Sivistyksen palvelualue - Ilman taseyksiköitä

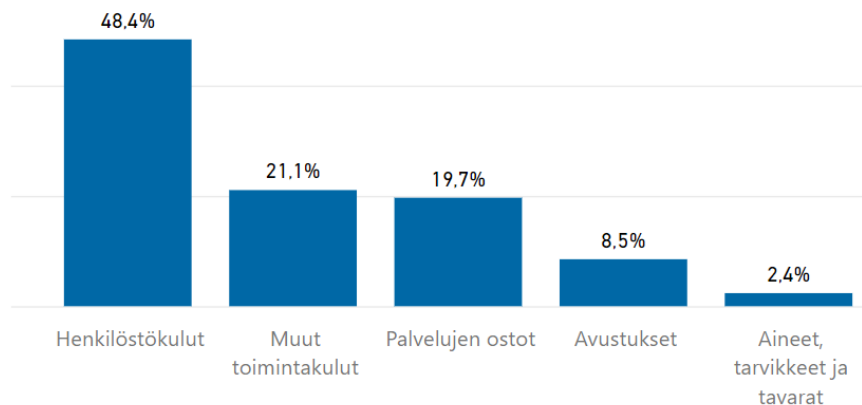
1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	14 265	16 790	117,7
Myyntituotot	4 814	2 795	58,1
Maksutuotot	5 824	4 336	74,4
Tuet ja avustukset	2 444	9 099	372,2
Vuokratuotot	924	477	51,7
Muut toimintatuotot	258	83	32,3
TOIMINTAKULUT	-255 940	-190 960	74,6
Henkilöstökulut	-117 132	-92 379	78,9
Palvelujen ostot	-55 116	-37 568	68,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 751	-4 532	67,1
Avustukset	-21 497	-16 267	75,7
Muut toimintakulut	-55 443	-40 214	72,5
TOIMINTAKATE	-241 675	-174 169	72,1

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

Sivistyksen palvelualue - Ilman taseyksiköitä

Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	TA/TP muutos%
Sivistyksen palvelualue							
Tulot	14 265	16 790	117,7	13 643	23,1	14 488	-1,5 %
Menot	-255 940	-190 960	74,6	-184 506	3,5	-250 733	2,1 %
Netto	-241 675	-174 169	72,1	-170 863	1,9	-236 245	2,3 %
Palvelualueen yhteiskustannukset							
Tulot	1 100	6 831	621,1	6 207	10,1	2 580	-57,4 %
Menot	-1 928	-3 263	169,3	-2 083	56,6	-3 223	-40,2 %
Netto	-828	3 568	-430,9	4 123	-13,5	-643	28,7 %
Lasten ja nuorten kasvu							
Tulot	9 218	7 112	77,2	5 081	40,0	8 206	12,3 %
Menot	-188 162	-141 604	75,3	-138 421	2,3	-186 483	0,9 %
Netto	-178 943	-134 492	75,2	-133 340	0,9	-178 277	0,4 %
Osaaminen ja tieto							
Tulot	217	229	105,6	523	-56,2	526	-58,8 %
Menot	-8 994	-8 991	100,0	-16 076	-44,1	-21 805	-58,8 %
Netto	-8 777	-8 762	99,8	-15 553	-43,7	-21 279	-58,8 %
Wellamo-opisto							
Tulot	1 498	981	65,4	523	87,5	1 300	15,2 %
Menot	-4 187	-2 492	59,5	-2 627	-5,1	-4 048	3,4 %
Netto	-2 688	-1 511	56,2	-2 104	-28,2	-2 747	-2,2 %
Liikunta ja kulttuuri							
Tulot	1 568	977	62,3	1 025	-4,7	1 505	4,2 %
Menot	-30 225	-22 538	74,6	-21 747	3,6	-29 679	1,8 %
Netto	-28 658	-21 562	75,2	-20 722	4,1	-28 174	1,7 %
Kaupunginmuseo							
Tulot	305	410	134,4	284	44,5	370	-17,6 %
Menot	-6 821	-3 923	57,5	-3 267	20,1	-4 994	36,6 %
Netto	-6 516	-3 513	53,9	-2 983	17,8	-4 624	40,9 %
Kansainväliset urheilutapahtumat							
Tulot	13						
Menot	-293	-305	104,1	-284	7,4	-501	-41,4 %
Netto	-280	-305	109,0	-284	7,4	-501	-44,1 %
OSAAMINEN							
Tulot	49	5	9,9				
Menot	-9 941	-5 570	56,0				
Netto	-9 892	-5 565	56,3				
OSALLISUUS							
Tulot	296	245	82,8				
Menot	-5 390	-2 272	42,2				
Netto	-5 093	-2 027	39,8				

Lahden kaupunginorkesteri ja Lahden kaupunginteatteri

Taseyksiköt, määrärahavertailu sitovat tasot, 1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	TA/TP muutos%
Kaupunginorkesteri							
Liikevaihto	727	57	7,8	190	-70,0	283	157,1 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	0	220		463	-52,6	472	-100,0 %
Kaupunginteatteri							
Liikevaihto	1 853	114	6,1	625	-81,8	822	125,3 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	0	574		387	48,3	31	-100,0 %

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Seudullinen kehittäminen

- Varhaiskasvatuksen seudullinen arviointikysely toteutettiin sähköisenä tammi–helmikuun vaihteessa 2021. Seudullisista tuloksista tiedotettiin huhtikuussa 2021.
- Varhaiskasvatuksen psykososiaalisten oppimisympäristöjen kehittämistoiminta eli seudullinen NÄKYVÄKSI-hanke jatkui kesään 2021 saakka. Hankkeen loppuraportti on lähetetty OPH:een.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) rahoittamana käynnistettiin kehitysvammaisten ja autistista oireista kärsivien lasten ja nuorten esi- ja perusopetukseen liittyvän konsultatiivisen oppimista tukevan mallin rakentaminen seudun kuntiin. Myönnetty hankerahoitus sisälsi kahden kehittämiskoordinaattorin palkkarahat 06/2022 saakka. Kaksi uutta projektikoordinaattoria aloittivat kehittämistyön helmikuun alussa 2021.
- Seudullisen kehittämisen tiimiin on hyväksytyn täyttölupaprosessin jälkeen rekrytoitu toistaiseksi voimassa olevaan verkostokoordinaattorin tehtävään yksi henkilö, Kati Vähäkuopus, erityisenä osaamisalueenaan varhaiskasvatus.
- OKM myöntämällä erityisavustuksella palkattiin seudulliseen sitouttavan kouluyhteisötyön edistämiseen kolme projektikoordinaattoria, jotka aloittivat kehittämistehtävässä 15.9.2021 ja jatkavat vuoden 2023 heinäkuun loppuun saakka. Rekrytointi-ilmoitus oli avoinna heinäkuun ajan ja tehtävään tuli yli 50 hakemusta.
- Samoin OKM:n rahoittamana käynnistettiin syyskuussa varhaiskasvatuksen inklusioon ja erityisen tuen kehittämiseen liittyvä projekti, jossa luodaan seudullinen yhteinen kolmiportaisen tuen malli varhaiskasvatukseen, joka tulee kaikissa kunnissa lakisääteiseksi 1.8.2022. Kehittämistyöhön rekrytoitiin kaksi varhaiskasvatuksen asiantuntijaa ja he aloittivat kehittämistyönsä 15.9.2021.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Seudullinen kehittäminen

- Oppilaanohjauksen kehittämiseen saatiin valtionavustusta (OKM) maaliskuussa 2021. Hankerahoitus sisälsi yhden projektikoordinaattorin palkkausrahast ja rekrytoinnin jälkeen kehittämistoiminta on alkanut 9.8.2021.
- Kokonaisuudessaan tammi-syyskuun 2021 aikana olemme saaneet sivistystoimen seudulliseen kehittämistyöhön puhtaasti valtion erityisavustusta 725 650 euroa. Jokaiseen erityisavustukseen liittyy kuntien omarahoitusosuus 10–20 %.
- Seudullinen sivistysjohtajien ohjausryhmä on kokoontunut säännöllisesti kuukausittain kaikille kunnille yhteisten ajankohtaisten asioiden äärelle. Keskeisinä yhteisinä asioina on kuljetettu mukana oppivelvollisuuden laajentumiseen liittyviä kuntien vastuita, sekä oppilas- ja opiskelijahuollon siirtymiseen hyvinvointialueelle liittyviä toimenpiteitä. Eri sivistyspalvelujen sektoreiden esimies- ja asiantuntijaverkostot ovat kehittämisryhminä jatkaneet omien palvelusektoreidensa kehittämistyötä.
- Koronapandemiarajoituksista johtuvia toimenpiteitä ja tietoja sekä ajankohtaisia asioita ja kysymyksiä on aktiivisesti jaettu sivistysjohtajien Whatsapp-ryhmässä.
- Kiinteä yhteistyö PHHYKY:n kanssa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimisessa sekä LAPE työssä on jatkunut aktiivisesti.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Nuorisopalvelut

- Nuorisopalveluiden toiminnot ovat olleet koronarajoituksin auki. Nuoria on kohdattu digitaalisten alustojen lisäksi kasvokkain yksilöllisesti, pienryhmissä ja jalkautuen nuorten pariin.
- Nuorten työllisyyspalveluiden puolella kuntakokeilun alun ohjautumisen haasteet työpajoille sekä koronarajoitukset ovat vaikuttanut työllisyyspalveluita käyttävien nuorten määrään.
- Kokonaisuudessa nuorisopalveluiden osallistuja- ja asiakasmäärä on ollut 113 083 . Nuorten työllisyyspalveluiden asiakkaana on ollut 159 nuorta. Suunnitelmallisesti tuettuja nuoria etsivässä nuorisotyössä ja starttivalmennuksessa sekä nuorten tukipalvelut Dominossa on ollut 545.
- Nuorisopalveluissa on aloitettu 1.8. alkaen asuinkunnan oppivelvollisuuden tuki, ohjaus ja valvonta.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Kirjasto- ja tietopalvelut

- Kirjastot ovat edistäneet kaupunkilaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta sisältö-, mediakasvatus- ja tapahtumatarjonnalla sekä saavutettavalla kirjastoverkolla ja monipuolisilla aukioloajoilla koronarajoituksista huolimatta. Tapahtumat tuotanto jatkui kevään verkossa ja osanotto on ollut runsasta. Asiakaspalautteen perusteella mahdollisuus asioida kirjastossa koronarajoituksista huolimatta on ollut monelle tärkeää henkisen jaksamisen kannalta. Asiointi on ollut välttämätöntä myös monille opiskelijoille, sillä aineiston saatavuus on mahdollistanut opintojen jatkumisen.
- Syksyllä käynnistettiin varhaiskasvatus- ja kouluyhteistyötä sekä asiakaskursseja jo melko normaalisti ja myös asiakastapahtumia on järjestetty pienessä määrin myös kirjastotiloissa. Etäosallistumismahdollisuus on kuitenkin tarjottu edelleen ja etätapahtumia tullaan järjestämään jatkossakin.
- Elokuussa käynnistyi Meidän lähikirjasto -hanke, jonka tavoitteena on tukea asukkaiden osallistumismahdollisuuksia asuinalueillaan mm. kirjastojen omatoimiaikaa hyödyntäen ja luoda heille mahdollisuuksia vuorovaikutukseen ja osallisuuteen järjestämällä keskustelumahdollisuuksia yhteisistä asioista.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Osallisuus ja hyvinvointi (1/2)

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen nettisivut on avattu lahti.fi-sivuille ja niitä on kehitetty edelleen.
- Hyvinvointisuunnitelman valmistelua on jatkettu yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on tuoda hyvinvointisuunnitelma valtuustokäsittelyyn samanaikaisesti kaupungin strategian kanssa.
- Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön toimintaohjelman toimenpiteitä on toteutettu ohjelman mukaisesti mm. Kaikkien kaupunki -kampanjan muodossa, joka järjestettiin syyskuun lopussa. Pakka-työn suunnittelu on edennyt toteuttamisvaiheeseen. Toteutettu ammattilaisille suunnattu päihdeaiheinen webinaari, joka tavoitti noin 300 ammattilaista.
- Walkers Lahti -hanke (2021–2023) on käynnistynyt yhteistyössä Lahden Diakonialaitoksen kanssa ehkäisemään nuorten syrjäytymistä. Walkers Lahden toiminta on tavoittanut hyvin lahtelaisia nuoria.
- Senioreiden digikinkeritoiminta jatkui aktiivisena vaikka koronatilanne on vaikuttanut merkittävästi toimintaan vuoden aikana. Digitukiklinikka (kävijät 1-9/2021: 470), virtuaalikinkerit ja itseopiskelumateriaalin tuottaminen verkkoon (verkkoistunnot: 1-9/2021: 21 834) olivat vahvoja keinoja ylläpitää osallistujien taitoja ja kiinnostusta toimintaan.
- Maakunnalliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet ohjasivat osaltaan PHHYKY:n vuoden 2022 palvelusopimusneuvotteluita. Palvelusopimus hyte-liitteinen hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 30.8.2021.
- PHHYKY:n ja muiden toimijoiden säännölliset tapaamiset ovat toteutuneet Teams-kokouksissa. PHHYKY:n toimialojen osalta on käyty läpi talouden ja toiminnan toteumatiedot sekä yhteistyöhön liittyviä asioita.
- Palveluyksikkö koordinoi kaupunkitasoisia hyvinvointialueen perustamiseen liittyviä työryhmiä (asiakasyhteistyöryhmä, talous- ja strategia työryhmä, kiinteistö- ja omaisuustyöryhmä, poliittinen ohjausryhmä).

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Osallisuus ja hyvinvointi (2/2)

- Osallistuttu kaupungin vammaispoliittisen ohjelman 2021–2024 valmisteluun. Ohjelmaluonnos on lausunnolla vammaisneuvostossa ja tulee syksyn aikana hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan käsittelyyn.
- Osallistuttu maakunnallisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmisteluun.
- Jäämistöjä, tukia ja avustuksia on kohdennettu hyvinvointia ja osallisuutta edistävään toimintaan esim. yhteistyöhankkeisiin yhdistysten ja yhteisöjen kanssa.
- Osallistuvan budjetoinnin toinen kierros käynnistyi ideointivaiheella 23.8.2021. Ideoita saatiin yli 950. Saatiin aktivoitua myös lapsia ja nuoria mukaan.
- Kumppanuuspöytien toiminta on käynnistynyt syyskuussa.
- Osallisuuden digitaalisia alustoja on kehitetty ja testattu.
- On käyty keskustelua, miten ympäristöpääkaupunkivuoden aikana syntyneitä osallisuuden toimintamalleja voidaan hyödyntää jatkossa.
- KH valitsi jäsenet vanhusneuvostoon elokuussa ja vammaisneuvostoon syyskuussa. Vanhusneuvoston ensimmäinen kokous pidettiin syyskuussa ja vammaisneuvoston ensimmäinen kokous on suunniteltu lokakuun alkuun.
- Yhdistys- ja järjestöyhteistyön toimintamallin kehittämistyötä on jatkettu.
- Takataskun toiminta on jatkunut, ruokailijamäärät ovat kasvaneet, tapahtumatoiminta on käynnistynyt. Takatasku on osa Päijät-Hämeen digitukiverkkoa. Digipalveluita on kehitetty esim. atk-ryhmätoiminnan kautta digitaitoja on vahvistettu. Uutena palveluna on aloitettu älylaitapäivä. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärät ovat kasvaneet ja maahanmuuttajien suomen kielen keskusteluryhmät ovat lähteneet hyvin käyntiin.
- Takatasku on yhdessä seurakuntayhtymän kanssa aloittanut talousneuvontapalvelun vähävaraisille. Takatasku koordinoi toimintaa ja tarjoaa tilat.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Kaupunginmuseo (1/2)

- Viranomaistyö on jatkunut rajoituksista huolimatta. Annettu yli 250 lausuntoa rakennetusta ja arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Tarkastuskäyntejä ja maastokatselmuksia on yli 150. Korjausrakentamisen neuvontaa on annettu useissa kymmenissä kohteissa eri puolilla maakuntaa. Lisäksi tehty kohdekäyntejä purkulupaa hakeneissa kohteissa. Yksityishenkilöiden ja yhteisöjen Museovirastolta hakemat avustukset arvioitu ja pisteytetty. Maakunnan paikallismuseoiden yhteinen ”Päheet museot”-tapahtuma, julkisen taiteen maakunnallinen Jujut-tapahtuma ja Päijät-Hämeen museopäivä sekä annettu neuvontaa paikallismuseoiden ylläpitäjille ja taidetoimijoille.
- Museolla on edustaja Muinaismuistolain uudistamistyöryhmässä, kaupunkikuvaryhmässä, Hollolan ja Heinolan kaavoituskatsauskokouksissa, Julkisen taiteen työryhmässä, Framessa, Trafiikissa, Collecte-hankkeessa, Hennalan muistovuositöimikunnassa, Vierumäen joukkohaudan siirron ohjausryhmässä, Museoviraston muinaisjäännösten arvottamishankkeen ohjausryhmässä sekä Hämeen Ely-keskuksen johtamissa kuntien kehityskeskusteluissa.
- Artikkelikokoelma ”Portti maailmalle – Vääksyn kanava 150 vuotta “ julkaistu (toim. Nousiainen, Niskanen, Takala)
- Kokoelmanhallintajärjestelmä Collecte otettu käyttöön. Kokoelmakummihanke on edennyt toteutusvaiheeseen ja julkistettu. Museo konsultoi kaupunginteatteria historiallisessa näytelmässä sekä valmistele näyttelyä teatterin lämpiöön.
- Mastolan Sulaiset sankarit -näyttely avattu. Hiihtomuseon Lahden Hiihtoseuran satavuotisjuhlanäyttelyn suunnittelutyö jatkunut. Kohteissa vierailut 21 762 asiakasta.
- Historiallisen museon perusnäyttelyn konsepti- ja käsikirjoitustyön ensimmäinen vaihe on valmistunut ja Osallistava modulaarisuus museonäyttelyissä -projekti on käynnistynyt.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Kaupunginmuseo (2/2)

- Tapahtumia toteutettu lähinnä verkossa. 16 tapahtumaa. Lisäksi yleisöopastuksia Jujut -näyttelyyn, kukkatyöpaja Malvassa ja Ilmastokirkko -kollektiivin Corpus Crisis Sopenkorven kesannolla. Mastolassa yhteislauluillat. Kulttuuriohjelmaa toteutettu erikoisjärjestelyin. Malvassa yhteistyössä Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon sekä Lahden perusopetuksen kanssa A&DOLabran kaksi muotoiluisältöistä konttia syyskuun ajan. Konteissa vieraili 54 luokkaa.
- Museon uudet verkkosivut ovat myös valmistuneet. Vaikuttavuutta on lisätty some-kanavilla Instagramissa ja Facebookissa. Museoiden uusilla verkkosivuilla on ollut vierailijoita yli 8000 kuukausittain.

Wellamo-opisto

- Vapaan sivistystyön opetusta, aikuisten ja lasten taiteen perusopetusta, aktivoivaa toimintaa, koulujen kerhotoimintaa ja digitukitoimintaa on toteutettu alueellisten rajoitusten puitteissa. Verkko-opetuskurssien määrää eri aineissa on lisätty. Tapahtuma- ja esitystoimintaa toteutetaan lähinnä digitaalisesti.
- Elokuusta alkaen toimintaa on toteutettu seudulla lähiopetuksena: käynnistetty noin 500 kurssia turvaväleihin.
- Toteutettu *vastuullisuus*-teemaa läpäisevästi opetuksessa ja viestinnässä, käytössä esim. vastuullisuusmerkki. Nimetty myös luonto ja vesi opetuksessa näkyväksi teemaksi. Julkaistu Taide- ja muotoilukoulu Taikan kierrätysjulkaisu. Monilla tehdyillä ympäristöteoilla haettu myös Lahden kaupungin työelämäpalkintoa.
- Valmisteltu 8.11. alkaen toteutettavaa asiakasarviointia. Yhteydet eri osallisuustahoihin rakennettu.
- Valmisteltu siirtymistä Paavolan kampuksen väistötiloihin ja tilojen käyttöönottoon.
- Kurssimaksutulojen tavoite (sis.lumo-säästöt) ei toteudu puoli vuotta voimassaolleiden aikuisten harrastustoimintaa määrittävien rajoitusten vuoksi sekä syksyllä opetuksessa toteutetun terveysturvallisen tilaväljyyden vuoksi.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Lahden kaupunginorkesteri

- Yleisölle avoimia konsertteja ei voitu järjestää tammi-kesäkuussa. OKM on myöntänyt korona-ajan tukea kompensoimaan tulonmenetyksiä. Korvaavana palvelutarjontana orkesteri järjesti konserttinsa verkossa Sibeliustalosta pääosin suorina lähetyksinä orkesterin YouTube-kanavalla keräten runsaat katsojamäärät. Soittajat järjestäytyivät lavalle turvavälein sekä muita turvallisuusjärjestelyjä noudattaen. Loppukeväästä orkesteri julkaisi oman SL Classiclive -konserttisovelluksensa. Konserttitoiminnan lisäksi orkesteri toteutti kaksi levytystä BIS-levymerkille.
- Elokuun alussa alkoi Dalia Stasevskan kausi orkesterin ylikapellimestarina ja Sibelius-festivaalin taiteellisena johtajana. Syyskuun alussa ollut Sibelius-festivaali pystyttiin järjestämään yleisötapahtumana, Sibeliustalon pääsalin kapasiteetista oli käytössä turvavälein noin kolmannes. Kolmesta orkesterikonsertista kaksi olivat loppuunmyytyt, ja kaikkiaan festivaalin tilaisuudet tavoittivat lähes 2.000 hengen yleisön. Festivaalia seuraavana viikkona orkesteri esiintyi Green Capital -gaalassa, ja syyskuun puolivälistä lähtien konsertteja avattiin myyntiin noin 50 % salikapasiteetilla.

Lahden kaupunginteatteri

- Esitystoiminta on käynnistynyt elokuun lopussa. Syyskuun loppuun mennessä on toteutettu neljä ensi-iltaa, joista kaksi on keväältä siirtyneitä. Myös vierailu- ja yhteistuotantosesityksiä on syyskuussa toteutunut suunnitellusti. Lippuja esityksiin on myyty edelleen rajoitetusti, vaikka katsojarajoitukset ovat muuttuneet. Katsojille on haluttu tarjota turvallinen teatterikokemus. Työturvallisuuteen ja yleisöturvallisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.
- Esitystoiminnan ollessa kevään aikana keskeytyneenä, on henkilöstöä osallistunut omien harjoitusten ja työtehtävien lisäksi korvaaviin töihin ja ympäristöpääkaupunki-hankkeen tuotantoihin.
- Eero-näyttämön peruskorjaus on siirtynyt vuodelle 2022. Teatterin tuloksen arvioidaan muodostuvan ylijäämäiseksi OKM:n avustusten, menosäästöjen ja syksyn esityskauden käynnistymisestä saatavien lipputulosten perusteella.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Liikuntapalvelut

- Sisäliikuntatilat ovat olleet koronarajoitusten jatkumisesta huolimatta osin käytössä poikkeusjärjestelyin erityisesti lasten harrastustoimintaan ja mm. terveydellisistä syistä kuntoutusta tarvitsevilla (uimahallit). Myös edustus- ja liigatason sarjatoiminta jatkui myös sisähalleissa ilman yleisöä.
- Ulkoliikunnan olosuhteiden taso pidettiin korkeana ja mm. latuverkoston käyttömäärät olivat erittäin suuret tarkastelujakson aikana kevättalven olosuhteiden mahdollistaessa kaupunkialueen koko latuverkoston ylläpidon.
- Samanaikaisesti Urheilukeskuksessa poikkeusjärjestelyin järjestettyjen kansainvälisten, liikuntapalveluiden vastuulla olevien tapahtumien suorituspaikkojen kunnossapito toteutettiin asetettujen standardien mukaisesti.
- Hyvin lämmin alkukesä näkyi poikkeuksellisen suurina kävijämäärinä uimarannoilla ja maauimalassa
- Taloudelliset vaikutukset poikkeusajasta näkyvät lähinnä tulokertymän pudotuksena vuoro- ja käyntimaksujen alenemisen sekä alentuneen uimahallikävijämäärän vuoksi.
- Ulkoliikuntapaikkojen mittava käyttö korostui edelleen toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta poikkeusaikana kaikkien kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä. Liikuntatilojen ja -alueiden kohdalla pystyttiin edelleen jatkamaan organisoidun liikunnan ja urheilun tiettyjä ydintoimintoja (nuorimmat juniorit, edustustason ammattimainen urheilu) ja liikuntapaikat olivat poikkeustilanteessakin käytössä.
- Käynnissä olleita hankkeita pystyttiin poikkeusoloista huolimatta edistämään (kaupungin henkilöstön Työhyvinvointia liikkeelle -hanke, vähävaraisten perheiden liikuntaharrastusten tukeminen yhteistyössä seurojen kanssa, harrastustakuu-hanke (koordinointi palvelualueetasolla/nuorisopalveluilla).

Lahden 30 kk:n uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO) 2021–2023

Sivistyksen palvelualueen tavoitteet 2021–2023

Periaatteet tavoitteiden saavuttamiseksi

- Palveluverkon ja toimitilojen kriittinen tarkastelu koko palvelualueella
- Palvelutason tarkastelu perusopetuksessa (mm. opetusryhmien koon kasvattaminen, koulunkäyntiavustajien määrän vähentäminen)
- Tukipalveluostojen kustannustason alentaminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa
- Palveluostojen ja muiden hankintojen vähentäminen sekä vapautuvien tehtävien täyttämisen kriittinen tarkastelu koko palvelualueella
- Myönnettävien avustusten ja tukien vähentäminen
- Kaupunginorkesterin ja -teatterin toiminnan supistaminen
- Kurssimaksujen korottaminen

Tavoitteet, 1000 €	muutos ed.vuoteen	muutos ed.vuoteen	muutos ed.vuoteen	Vaikutus talouden tasapainoon
Sivistyksen palvelualue	2021	2022	2023	v. 2023
Menojen vähentäminen	-4 462	-6 184	-5 707	-16 353

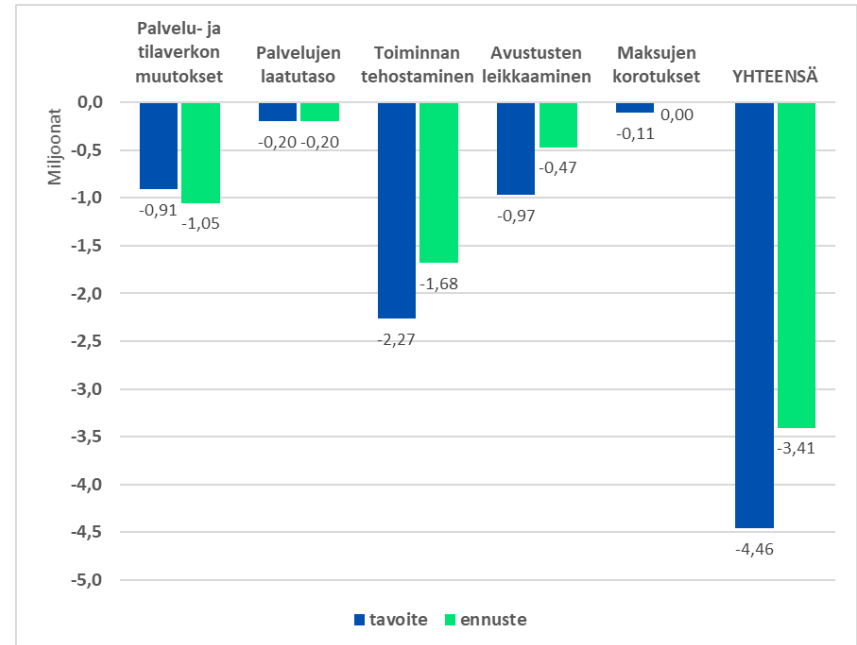

Sivistyksen palvelualueen toteumaennuste 2021

Menojen vähentäminen (tavoite)

ennuste -3,4 milj. euroa (-4,5 milj.)

- Suurin osa palvelu- ja tilaverkon muutosten toimenpiteistä toteutumassa museon toiminnan uudelleenjärjestelyä lukuun ottamatta
- Palvelujen laatuun liittyvät toimenpiteet toteutuvat ennusteen mukaan
- Palveluostojen ja hankintojen vähentäminen sekä orkesterin ja teatterin toiminnan supistaminen toteutuvat
- Kansainvälisten urheilutapahtumien välillisen tuen vähentäminen toteutuu
- ICT-, henkilöstö- ja taloushallinnon palveluostojen vähentäminen toteutuu osittain
- Wellamo-opiston kurssimaksujen korotus 10 % ei toteudu

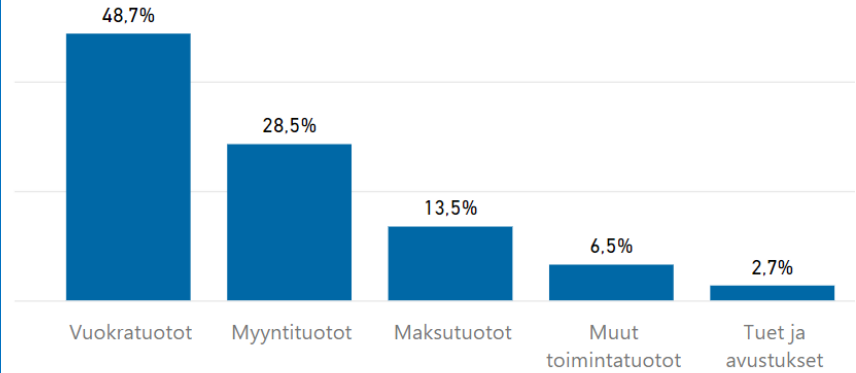

Kaupunkiympäristön palvelualue

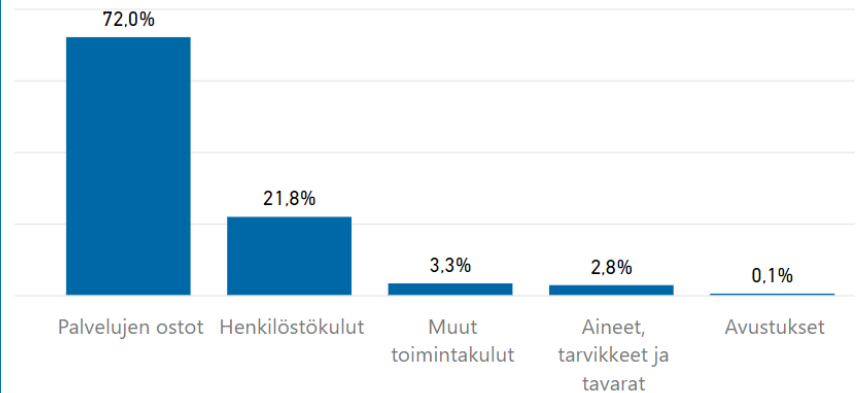
1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	40 374	30 613	75,8
Myyntituotot	15 364	8 737	56,9
Maksutuotot	6 561	4 127	62,9
Tuet ja avustukset	1 663	830	49,9
Vuokratuotot	14 987	14 919	99,5
Muut toimintatuotot	1 800	1 999	111,1
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	514		
TOIMINTAKULUT	-52 453	-35 853	68,4
Henkilöstökulut	-10 802	-7 829	72,5
Palvelujen ostot	-38 029	-25 828	67,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 173	-991	84,5
Avustukset	-154	-39	25,5
Muut toimintakulut	-2 295	-1 166	50,8
TOIMINTAKATE	-11 565	-5 240	45,3

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

Kaupunkiympäristön palvelualue

Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2021, tammi - syyskuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	TA/TP muutos%
Kaupunkiympäristön palvelualue							
Tulot	40 888	30 613	74,9	26 882	13,9	41 037	-0,4 %
Menot	-52 453	-35 853	68,4	-33 653	6,5	-50 343	4,2 %
Netto	-11 565	-5 240	45,3	-6 770	-22,6	-9 306	24,3 %
Palvelualueen yhteiskustannukset							
Tulot		1				0	-100,0 %
Menot	-567	-285	50,3	-519	-45,0	-748	-24,2 %
Netto	-567	-284	50,1	-519	-45,2	-748	-24,2 %
Maankäyttö- ja aluehankkeet, Kunnallistekniikka sekä Rakennus- ja ympäristönvalvonta vastuual							
Tulot	26 961	22 770	84,5	19 785	15,1	26 131	3,2 %
Menot	-30 037	-19 585	65,2	-19 401	0,9	-28 480	5,5 %
Netto	-3 076	3 185	-103,6	383	731,0	-2 349	31,0 %
Joukkoliikenne							
Tulot	13 927	7 842	56,3	7 098	10,5	14 905	-6,6 %
Menot	-21 849	-15 982	73,1	-13 733	16,4	-21 115	3,5 %
Netto	-7 922	-8 141	102,8	-6 635	22,7	-6 210	27,6 %

Tulot pitävät sisällään valmistuksen omaan käyttöön

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Kaupunkitekniikka

- Uutta organisaatorakennetta on edistetty 1.10.2021 lähtien. Yksiköiden päälliköt on valittu, henkilökohtaisia keskusteluita edistetään vielä jonkin aikaa ja tarkennuksia prosesseihin tuotetaan. Valmistellaan avoimena olevien asiantuntijoiden täyttöjä
- Etätyöt jatkuvat oman henkilöstön osalta normaalisti, kaikki palvelut toimivat
- Kaupunkipyöräjärjestelmä Mankeleiden testausjakso päättyi lokakuun lopussa. Kokemukset ovat positiiviset. Järjestelmälle etsitään manageria tuleville vuosille vastuualueelta
- Investointiohjelman toteutuksessa ei merkittäviä haasteita, työmaita otetaan vastaan ja lisätyöt ovat olleet edelleen kohtuullisella tasolla. Tulevan vuoden työohjelman hankkeille on olemassa jo aloituslupia, joten urakoitsijoiden valinnat ovat käynnissä
- Kunnossapidossa itäisen Lahden alueella YIT aloitti työt kentällä 1.10 lähtien

Joukkoliikenne

- Elo-syyskuussa siirryttiin tunnistepohjaiseen lippujärjestelmään, joka mahdollistaa myöhemmin myös lähimaksun käyttöönoton
- 17 uutta sähköbussia aloitti liikennöinnin kesän aikana
- Uudet kilpailutukset ratkesivat: 2022 keväällä liikenteeseen 14 uutta sähköbussia
- 2. asteen opiskelijoiden maksuttomuus tuonut uusia käytäntöjä KELAn tukemiin matkalippuihin
- Matkustajamäärät noin -30% vuoteen 2019 nähden

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Kaupunkisuunnittelu (1/2)

- Tammi-syyskuussa teknisen ja ympäristölautakunnan/kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyssä on ollut yhteensä eri 18 asemakaavakohdetta.
- Pippo-Kujalan elinkeinoelämän alueen esirakentamisen mahdollistava ympäristölupahakemus on hyväksytty. Valitusaikaa 15.11.2021 saakka. Esirakentamiselta ei edellytetä YVA-menettelyä. Urakka kilpailutetaan siten, että se on mahdollista aloittaa välittömästi, kun lupa-asia on ratkennut. Markkinavuoropuhelut on käyty.
- Pippo-Kujala alueen laajennusalueen asemakaavoituksen edellyttämät luontoselvitykset ovat valmistuneet ja aluerajaukset tarkennettu. Työneuvottelu käyty ELYjen kanssa. Osa-alueen asemakaavatyö käynnistetty.
- Tammi-syyskuussa uusia omakotitontteja luovutettiin 87 kpl ja teollisuustontteja kaksi sekä huoltoasematontteja yksi.
- Kaupunki on myynyt maata tammi-syyskuussa 16,5 ha, yhteensä 12,5 milj. euroa.
- Kaupunki on ostanut maata 19,8 ha ja käyttänyt niihin rahaa 5,84 milj. euroa. Suurin yksittäinen maakauppa on ollut Jaksonkatu 2, joka maksoi 4,5 milj. euroa
- Terveystalo on purettu.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Kaupunkisuunnittelu (2/2)

- Ranta-Kartanon hotelli- ja vesiliikuntakeskushanke etenee. Syksyn aikana tavoite saada pysäköintitalon rakentamiselle rakennuslupa ja hankkeen toteutuksen kilpailutus suoritettua siten, että rakentaminen lähtee liikkeelle kevät 2022 (vastuu Tilakeskus).
- Rakokiven ja Mukkulan ympäristöministeriön lähiöohjelmaa jatketaan yhteistyössä LUT, LAB ja muiden tutkijoiden kanssa.
- YM:n Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman mukainen tiedolla johtamisen hanke toteutettu vuonna 2021-
- Asumisneuvonnan jatkuvuutta turvataan yhdessä Lahden Talojen kanssa ja vuoden vaihteessa käynnistetään neuvottelut ARA:n kanssa lisärahoituksen saamiseksi
- Lahden suunta -työn osalta kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma on hyväksytty. Yleiskaavan valitukseen on vastattu, HHaO:n ratkaisu keväällä 2022. Seurantaraportti ja Lahden suunnan toteutusohjelma 2021-2025 valmisteilla. Lahden suunta kierros 2021-2025 on käynnistynyt.
- Asunto- ja maapoliittisen ohjelman laadinta jatkuu ja ohjelma on tavoitteena saada valmiiksi kevään 2022 aikana.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Rakennus- ja ympäristövalvonta (1/2)

- Tammi-syyskuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 789 kpl (vertailuluku 2020: 661). Luvat ovat sisältäneet 264 uutta rakennusta (141), joissa on ollut yhteensä 567 asuntoa (614). Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 307 kpl (335).

Ympäristöpalvelut

- Uusien ympäristölupaa tarvitsevien laitosten sijoittumispaikoista Lahteen on neuvoteltu useiden yrittäjien kanssa ja neuvottu ympäristölupiin liittyvissä asioissa.
- EU-melualueselvityksen päivitys hyvässä vauhdissa selvitykseen kuuluu myös terveysvaikutuksen arviointi, joka alussa.
- Ilmanlaatua seurattiin yhteistarkkailusopimuksen mukaisesti Lahdessa ja Hollolassa.
- Ympäristölupia on päivitetty, ympäristölupien valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia, jätevalvontaa ja meluilmoituspäätöksiä tehty sekä ilmanlaatuun ja meluun liittyviä valituksia käsitelty.
- Tapahtumapaikkojen pelisääntöjä käyty läpi.
- Fazerin ksyliitolitehtaan ja energialaitoksen Step1:n kemikaalikäsittelyyn ja muuhun aloittamistoimintaan liittyviä neuvotteluja runsaasti.
- Vesistöjen veden laatua seurattiin valvontaohjelman mukaisesti, pohjavesien yhteistarkkailuna. Enonselän syvänteeseen asennettiin automaattinen ympärivuotinen vedenlaadun seurantalaitteisto ja Lankiluodon automaattiasema uusittiin.
- Kunnostettiin luonnonsuojelualueiden reittejä ja taukopaikkoja. Helmi-rahoituksella kunnostettiin ja siirrettiin Kintterönsuolle johdettavien hulevesien järjestelyt.
- Kumiankosken kunnostus saatiin valmiiksi, voimalaitospato purettiin ja Kukkasjärvien säännöstely lopetettiin.
- Metsätoimi siirtyi kunnallistekniikasta vesien- ja luonnonhoidon yksikköön.
- Kesäkuun alussa ympäristöneuvonta (kolme hlöä) siirtyi ympäristöpalveluihin.
- Luonnonsuojeluohjelman ja luontoselvitysten ajantasaistaminen sekä liito-orvaselvitykset olivat alkuvuoden toimenpiteinä.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Rakennus- ja ympäristövalvonta (2/2)

Jätehuolto

- Tammi-syyskuussa käsiteltiin 357 jätehuoltomääräyksistä poikkeamista tai jätemaksumuistutusta. Lisäksi vastaanotettiin 442 jätehuoltomääräysten mukaista ilmoitusta. Jätetaksan muutos on ruuhkauttanut päätösten käsittelyä.
- Jätelain muutoksen toimeenpano: Annettiin lausunto jäteasetuksesta. Osallistutaan Kuntaliiton jätehuoltomääräysten uudistamistyöryhmän työhön. Aloitettiin jätehuoltomääräysten uudistaminen ja erilliskeräyksen suunnittelu.
- Osallistuttiin jätehuollon hakemus- ja ilmoitusprosessien digitalisaatiohankkeeseen.

Lahden ympäristöterveys

- Tammi-syyskuussa ympäristöterveydessä tehtiin valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia 385 kpl ja muita tarkastuksia 82 kpl. Näytteenottoja tehtiin 122 kpl sekä ilmoitus/lupakäsittelyjä 155 kpl. Yhteistyökokouksiin osallistuttiin 47 kertaa.
- Rekrytointeja 7 kpl. Ympäristöterveystarkastaja, terveystarkastaja vs. ja klinikkaeläintenhoitajan sijaisuus onnistuivat. Valvontaeläinlääkäreitä rekrytoitu määräaikainen ja myöhemmin 2 vakinaista. Kaupungineläinlääkäri vs. jäi täyttämättä.
- Rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle on viety päätösesityksiä säännöllisesti.
- Ympäristöterveys on laatinut toimijoille yhden oppaan (tapahtumaopas), sekä julkaissut nettisivuilla kahdeksan ajankohtaistiedotetta, joista osa on saanut näkyvyyttä myös muualla mediassa.
- Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä on tehty selvitys PPHYKY:n yksikön kanssa.
- Tartuntatautilain muutoksen myötä, ympäristöterveydelle tuli uusia tehtäviä, jotka ovat vaatineet laajasti perehtymistä ja kouluttautumista koko henkilöstön osalta. TTL:n mukaisia tarkastuksia on tehty 69 kpl.

Kaupunkiympäristön palvelualueen tavoitteet 2021–2023

Periaatteet tavoitteiden saavuttamiseksi

- Siirtyminen sähköiseen asiointiin ja palveluihin
- Aktiivinen prosessien kehittäminen
- Joukkoliikenteen kehittäminen; runkolinjat, uusi kalusto
- Palvelutason kriittinen tarkastelu
- Maksujen korotukset
- Tilakustannusten vähentäminen

Tavoitteet, 1000 €				
	muutos ed.vuoteen	muutos ed.vuoteen	muutos ed.vuoteen	Vaikutus talouden tasapainoon
Kaupunkiympäristön palvelualue	2021	2022	2023	v. 2023
<u>Käyttötalous</u>				
Menojen vähentäminen	-2 700	-836	-836	-4 372
Elinvoiman kehittäminen, aluekehittäminen	500			
<u>Investoinnit</u>				
Kiinteä omaisuus	-2 500	-2 500	-2 500	-7 500
Elinvoiman kehittäminen, julkinen käyttöomaisuus	4 500			4 500

Kaupunkiympäristön palvelualueen toteumaennuste 2021

Menojen vähentäminen (tavoite)

ennuste -1,8 milj. (-2,7 milj.)

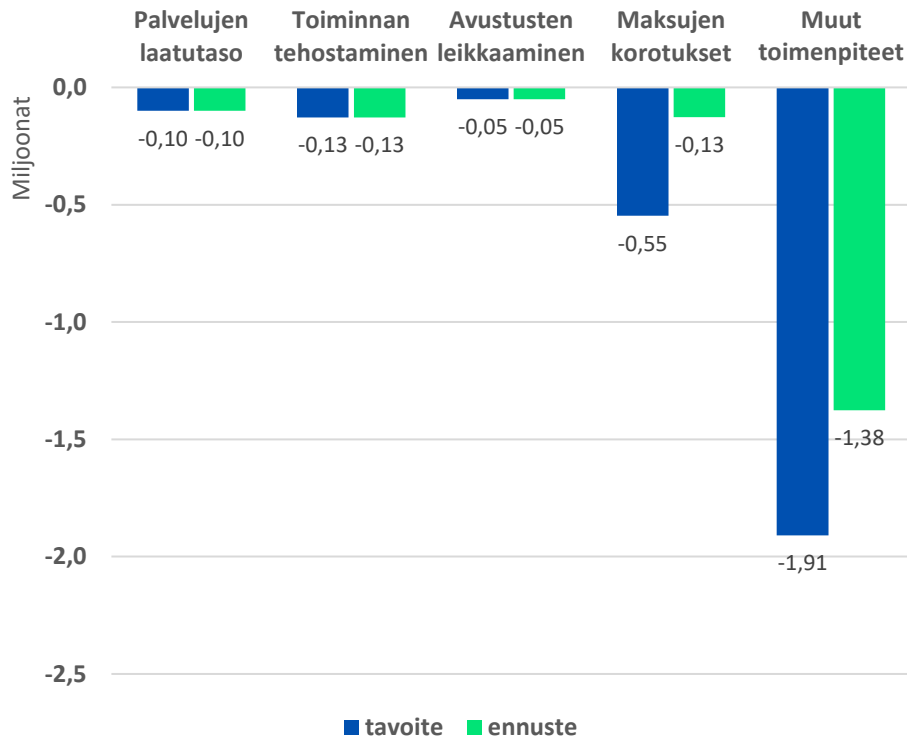
- Palvelujen laatutason muutos, toiminnan tehostaminen ja avustusten leikkaaminen toteutuvat tavoitteen mukaan
- Pysäköintimaksujen korotus yht. -0,35 milj. ei toteudu, esitys hylättiin lautakunnassa
- Muut toimenpiteet sisältää voimassa olevan TT-ohjelman toimenpiteet. Kaikkien toimenpiteiden osalta ei ole voitu arvioida toteutumista.

Elinvoiman kehittäminen, ei ennustetta (tavoite +5,0 milj.)

Vuoden 2021 aikana toteutetaan:

- selvitykset Pippo-Kujalassa sekä Niemen alueella
- rataverkkoselvitys yhdessä Hollolan kanssa
- Lahden tulevaisuuden elinkeinoelämän hankeselvitys
- Matkakeskuksen hankesuunnittelu.

Menojen vähentäminen, ennuste 2021

Investoinnit

- Kiinteään omaisuuteen on kirjautunut tuloja maanmyynneistä 12,5 milj. euroa
- Julkisen käyttöomaisuuden toteuma oli noin 15,3 milj. euroa ja noin 50,5 %
 - Erillisenä ylläpidettävä ennuste osoittaa, että hankkeiden menokuri on pysynyt hyvänä, eikä isoja yllätyksiä ole syntynyt kadunrakennuksen, liikuntapaikkojen ja valaistuksen osalta.
 - Isoimmat hankkeet edelleen käynnissä Hennalan kasarmialueella (4 milj. euroa), Ahtialantiellä (3,3 milj. euroa), Rakokiven alueella 1,3 milj. euroa
- Talonrakennuksen investointien toteutuma oli yhteensä 20,40 milj. euroa ja 50,1 % talonrakennuksen budjetista.
 - Kivimaan koulun laajennusosa on valmistunut 31.3.
 - Rakokiven monitoimitalo on valmistunut 15.6.
 - Renkomäen monitoimitalon on rakenteilla
 - Kaupungintalon perusparannuksen toteutusvaihe käynnistyi kesällä

Investoinnit, 1000€ | 2021, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	TP edv.	Edv%
Arvopaperit ja osuudet						
Tulot				4 007	2 977	134,6
Menot	-500	-17	3,5	-4 342	-3 501	124,0
Netto	-500	-17	3,5	-335	-523	64,1
Irtain omaisuus						
Menot	-8 280	-3 684	44,5	-3 434	-5 871	58,5
Netto	-8 280	-3 684	44,5	-3 434	-5 871	58,5
Julkinen käyttöomaisuus						
Tulot	2 649	-29	-1,1	80	1 271	6,3
Menot	-30 381	-15 340	50,5	-27 190	-35 496	76,6
Netto	-27 732	-15 369	55,4	-27 110	-34 224	79,2
Kiinteä omaisuus						
Tulot	9 716	12 569	129,4	5 824	6 253	93,1
Menot	-16 347	-5 845	35,8	-1 821	-2 078	87,7
Netto	-6 631	6 725	-101,4	4 002	4 175	95,9
Talonrakennus						
Tulot	40 488	43 717	108,0	33	33	100,0
Menot	-40 677	-20 397	50,1	-29 548	-47 524	62,2
Netto	-189	23 320	-12 338,8	-29 515	-47 491	62,1
Kokonaistulos						
Tulot	52 853	56 258	106,4	9 943	10 533	94,4
Menot	-96 185	-45 284	47,1	-66 335	-94 468	70,2
Netto	-43 332	10 975	-25,3	-56 391	-83 935	67,2

Lainannostosuunnitelman toteutuminen

Myöntämisvaltuus, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Lyhytaikainen luotto (ottolainat)	250 000 000	0	250 000 000
Määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille (antolainat)*	120 000 000	1 301 650	118 698 350
Suojautumistoimenpiteet korko- ja valuuttariskeiltä (johdannaisopimukset)	200 000 000	0	200 000 000
Pitkäaikainen luotto (ottolainat)	23 660 000	0	23 660 000

* Valtuuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoineista johtuvaa luoton myöntämistä (lainan ennakainen takaisin maksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla).

Määräraha, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Ottolainat			
Pitkäaikainen, lisäykset	23 660 000	0	23 660 000
Pitkäaikainen, vähennykset	-32 650 000	-32 375 000	-275 000
Lyhytaikainen, nettomuutos	0	0	0
Netto	-8 990 000	-32 375 000	23 385 000
Antolainat, pysyvät vastaavat (pitkäaikainen)			
Lisäykset	30 000 000	0	30 000 000
Vähennykset	-40 341 300	-28 558 423	-11 782 877
Netto	-10 341 300	-28 558 423	18 217 123
Muut maksuvalmiuden muutokset (Antolainat, vaihtuvat vastaavat)			
Lisäykset		81 650	-81 650
Vähennykset		-100 000	-100 000
Netto		-18 350	18 350

- Luvuissa ei ole otettu huomioon konsernitilien saldoja.
- Lyhytaikaisen lainan nettomuutos ilmaisee arvioidun tilanteen talousarviovuoden lopussa ja käytetty määrä voi vaihdella vuodenaikana.
- Lyhytaikaisen lainan nostolle on valtuutus maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi 250 miljoonaan euroon asti.

Lahden kaupungin lainojen rahoituskovenanttiseuranta

	TP 2020	TA2021+ LTA:t
1. Kaupunkikonsernin korollisen vieraan pääoman suhde tuloihin ei saa ylittää 1.2:1.0	0.92	1.00
2. Kaupunkikonsernin nettolainanhoitomenojen suhde tuloihin ei saa ylittää 15 %	2,34 %	3,43 %
Rahoituskovenanttiehdot sisältyvät Lahden kaupungin Euroopan Investointipankin ja Pohjoismaiden Investointipankin kanssa solmittuihin laina- ja takaussopimuksiin.		
Lainat, milj. euroa	287,0	287,0
Takaukset, milj. euroa	164,8	153,7

Rahoituskovenantti=
Rahoitussopimukseen sisältyvä,
talouden tunnuslukuihin sidottu
erityisehto

Kovenanttiennuste tehdään koko vuodeksi, koska rahoituserien ajoittuminen vuoden aikana vaikuttaa tunnuslukujen arvoihin merkittävästi

Kaupunki on täyttänyt kaikki ehdot tarkastelujaksoina.

Vahinkorahasto 30.9.2021

Sijoitettu pääoma 10,65 milj. euroa ja peruspääoma 10,40 milj. euroa

Pääoma EUR	Vastapuoli	Kohde	Markkina- arvo	Tuotto-odotus (netto)	Toteutunut tuotto
3.600.000	Ålandsbanken	Asuntorahasto	4.451.665,00	4-6 %	Salkku, sijoituksen alusta (23.12.2013) 59,95 % (6,23 % p.a.), 12 kk 6,57 %, 1 kk 1,08 %
2.000.000	Ålandsbanken	Tonttirahasto	2.456.853,79	4 %	
2.000.000	OP	OP-Metsänomistaja	2.325.740,70	4 %	Rahasto, sijoituksen alusta (29.12.2016) 21,38 % 12 kk 8,07 %
3.053.664,81	Päijät-Hämeen Osuuspankki (tilivarat)				0 %
Ålandsbanken Asuntorahasto Erikoissijoitusrahasto, C-sarja: Uudet, pienemmät vuokra-asunnot kasvukeskuksissa, pääasiassa pääkaupunkiseudulla, omistusaika enintään 10 vuotta.					
Ålandsbanken Tonttirahasto Erikoissijoitusrahasto, B-sarja: Kasvualueilla rakennusyrityksille ja asunto-osakeyhtiöille vuokralle tarjottavat asuintalotontit. Vuokra-ajat yleensä 25 vuotta.					
OP-Metsänomistaja Erikoissijoitusrahasto, B-osuus Suomessa sijaitsevat maantieteellisesti ja kokoluokittaisesti hajautetut metsäkiinteistöt.					

Työttömyysaste

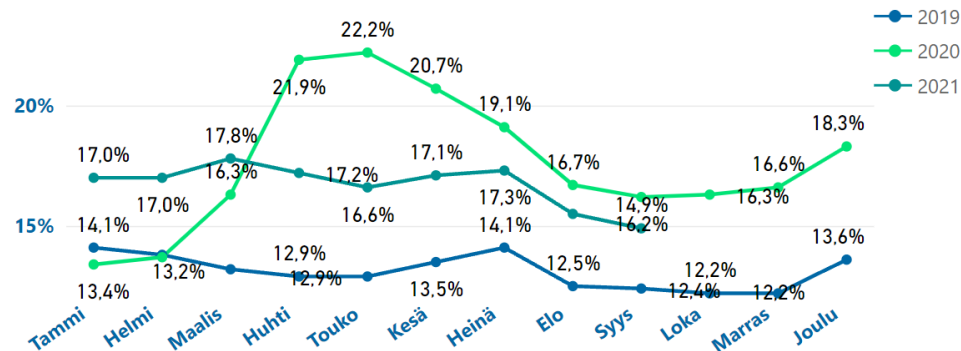
Syyskuu 2021

14,9 %	16,2 %
Työttömyysaste	edv.
8296	9060
Työttömiä	edv.
1134	1209
Nuorisotyöttömät	edv.
4107	2742
Pitkäaikaistyöt.	edv.
764	808
Ulkom. työttömiä	edv.

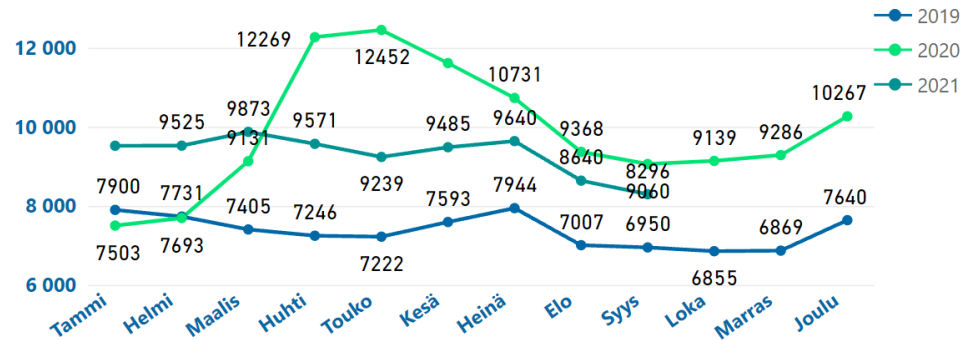
Lahden työttömyysaste oli vuoden 2021 syyskuun lopussa **14,9 %**, (16,2 % edv.).

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukainen koko maan työttömyysaste oli syyskuussa 10,1 %.

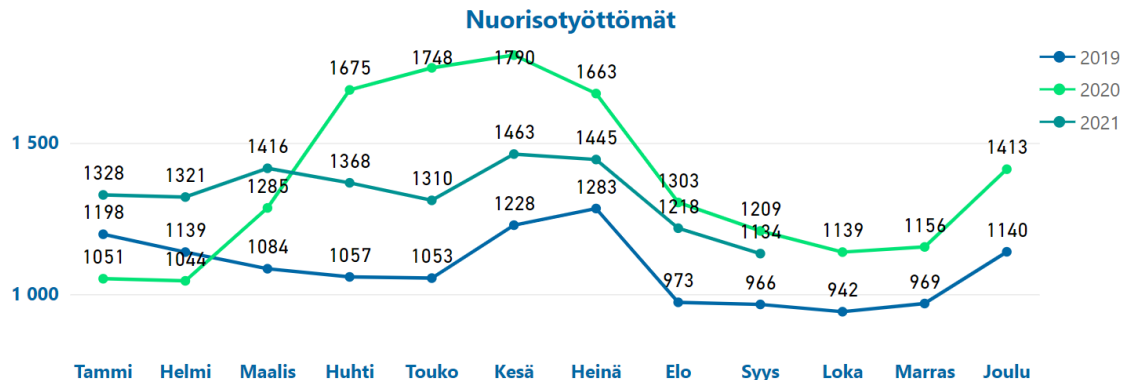
Työttömyysaste Lahdessa

Työttömien määrä Lahdessa kuukausittain

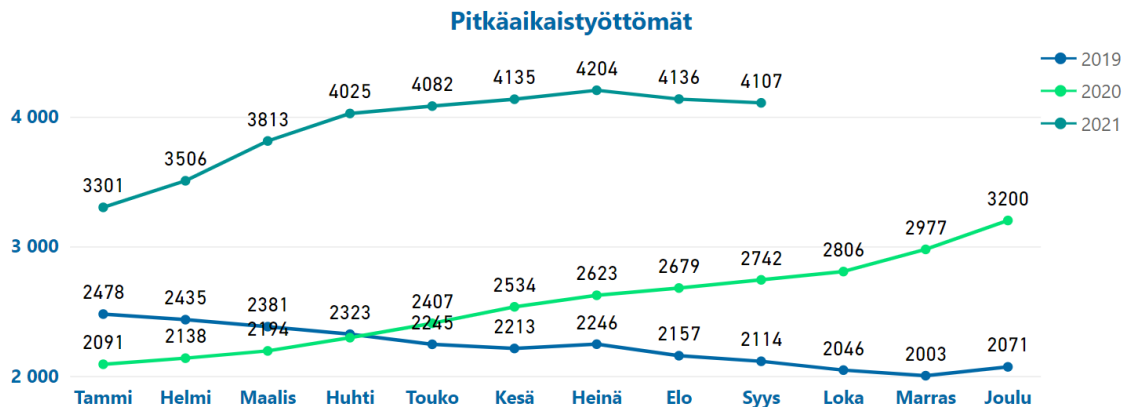

Nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys

Lahdessa vuoden 2021
syyskuussa:

**Nuorisotyöttömiä (alle 25 v.) oli
1 134 henkilöä, 105 henkilöä
vähemmän kuin vuosi sitten.**

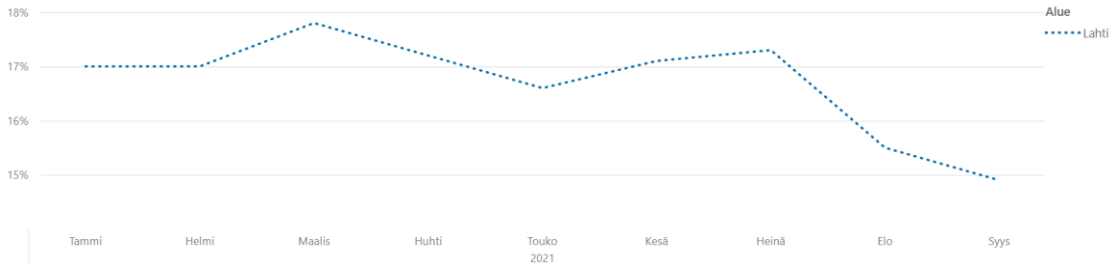

**Pitkäaikaistyöttömiä oli
4 107 henkilöä, 1 365 henkilöä
enemmän kuin vuosi sitten.**

Lähde: TEM Työnvälitystilasto

Työttömyysaste 12 suurimmassa kaupungissa

Alue	%	Työttömyysaste	Muutos vuoden alusta	%-yks.	Muutos edelliseen vuoteen	%-yks.
Lahti	14,9 %		-3,4 %		-1,3 %	
Vantaa	13,3 %		-2,0 %		-1,0 %	
Joensuu	13,1 %		-4,0 %		-1,8 %	
Jyväskylä	12,8 %		-3,5 %		-0,9 %	
Turku	12,8 %		-3,7 %		-1,7 %	
Helsinki	11,9 %		-2,7 %		-1,9 %	
Oulu	11,5 %		-3,0 %		-1,4 %	
Tampere	11,4 %		-3,9 %		-3,2 %	
Pori	11,0 %		-4,8 %		-3,1 %	
Kuopio	10,1 %		-3,1 %		-1,1 %	
KOKO MAA	10,1 %		-3,5 %		-1,9 %	
Kouvola	10,0 %		-4,6 %		-2,0 %	
Espoo	9,9 %		-2,3 %		-1,9 %	

Suurimpien kaupunkien työttömyysaste oli vuoden 2021 syyskuun lopussa

- korkein Lahdessa 14,9 %,
- matalin Espoossa 9,9 % ja Kouvolassa 10,0 %
- koko maassa 10,1 %

Vuoden 2021 alusta työttömyysaste on vähentynyt (%-yksikköä)

- eniten Porissa (-4,8) ja Kouvolassa (-4,6)
- vähiten Vantaalla (-2,0) ja Espoossa (-2,3) koko maassa laskua oli -3,5
- Lahdessa -3,4

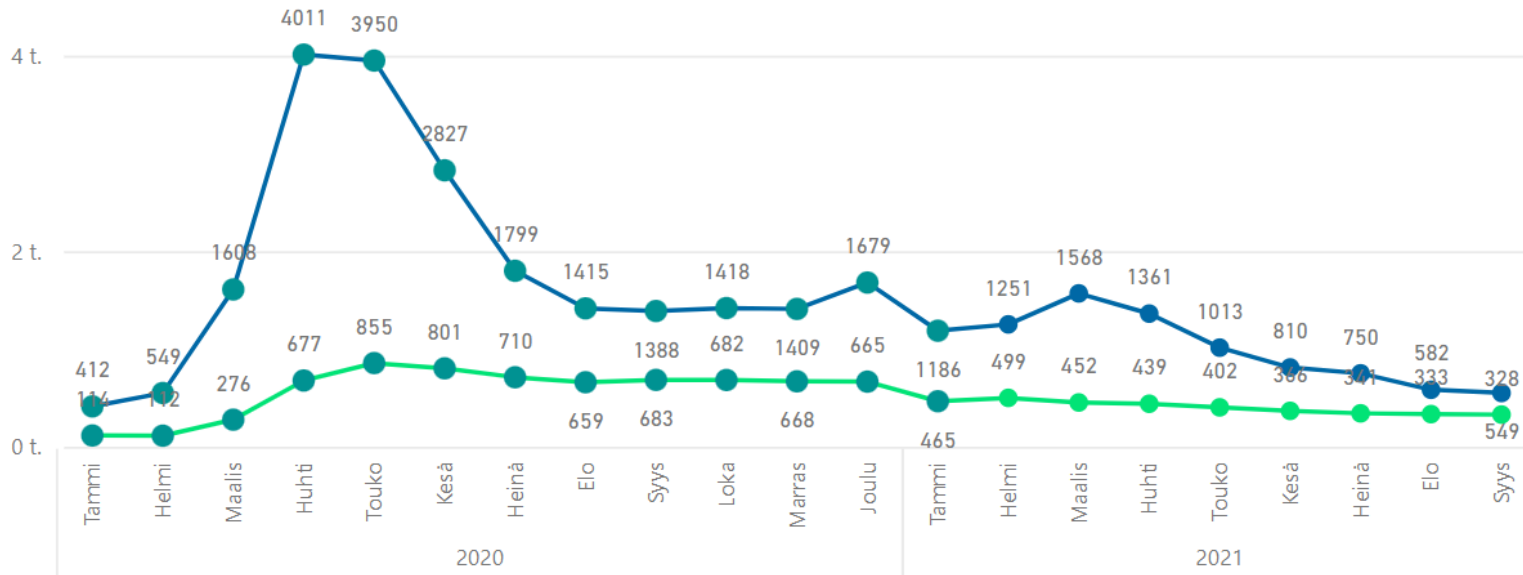
Vuoden aikana (syyskuu 2020-2021) työttömyysasteen muutokset (%-yksikköä)

- Suurin muutos Tampereella (-3,2) ja Porissa (-3,1)
- Lahdessa muutos oli -1,3
- Koko maassa muutos oli -1,9
- Pienimmät muutokset olivat Jyväskylässä (-0,9), Vantaalla (-1,0) sekä Kuopiossa (-1,1)

Lomautetut ja lyhennettyä työviikkoa tekevät

● Lomautettu ● Lyhennetty työviikko

Lahdessa 2020-2021 kuukausittain

Lahdessa vuoden 2021 syyskuussa:
Lomautettuja yhteensä 549 henkilöä
Lyhennettyä työviikkoa tekeviä 328 henkilöä

Keskiviikko 3. marraskuuta 2021

Työttömyysindikaattoreita

Alue	Työttömyysaste	Työttömyysasteen muutos 3v aikana %-yks.	Työttömien määrän muutos 3v aikana	Nuorisotyöttömyysaste	Nuorisotyöt. määrän muutos 3v aikana	Pitkäaik. tyött. määrän muutos 3v aikana	50+ työttömien määrän muutos 3v aikana	Ulkom. työttömyysaste	Työvoiman määrän muutos 3v aikana	Rakennetyöt. osuus	Aktivointiaste
Lahti	14,9 %	2,0 %	13,7 %	19,5 %	11,2 %	55,6 %	14,3 %	31,4 %	-1199	73,1 %	24,0 %
Vantaa	13,3 %	4,8 %	68,8 %	15,2 %	79,1 %	157,0 %	49,1 %	29,3 %	8839	65,0 %	24,2 %
Joensuu	13,1 %	0,1 %	-0,1 %	14,5 %	-5,5 %	26,6 %	1,1 %	34,5 %	-239	71,1 %	32,3 %
Jyväskylä	12,8 %	2,0 %	20,7 %	16,5 %	15,2 %	103,1 %	17,7 %	27,5 %	1172	71,4 %	30,5 %
Turku	12,8 %	1,2 %	13,3 %	11,4 %	13,9 %	28,2 %	9,7 %	30,7 %	2481	65,9 %	26,9 %
Helsinki	11,9 %	2,7 %	34,1 %	10,5 %	45,3 %	93,5 %	34,7 %	23,2 %	11871	69,1 %	23,0 %
Oulu	11,5 %	0,5 %	6,9 %	13,4 %	-14,9 %	37,1 %	14,2 %	21,2 %	2139	66,6 %	26,3 %
Tampere	11,4 %	1,1 %	13,8 %	11,4 %	6,3 %	26,8 %	20,1 %	21,1 %	3408	68,9 %	33,6 %
Pori	11,0 %	0,3 %	0,9 %	13,2 %	-13,2 %	56,7 %	7,8 %	23,4 %	-851	68,6 %	31,7 %
Kuopio	10,1 %	0,5 %	7,0 %	12,3 %	-4,4 %	40,8 %	4,6 %	22,4 %	959	70,8 %	24,7 %
KOKO MAA	10,1 %	1,3 %	14,3 %	11,7 %	1,2 %	55,5 %	15,1 %	22,9 %	-632	67,7 %	29,5 %
Kouvola	10,0 %	-0,7 %	-11,5 %	11,5 %	-40,6 %	10,3 %	-7,3 %	23,6 %	-2094	70,3 %	33,0 %
Espoo	9,9 %	2,3 %	37,1 %	9,7 %	32,3 %	84,8 %	31,9 %	21,7 %	7602	67,8 %	26,8 %

Lähde: TEM Työnvälitystilasto

Väestön määrän kehitys

Syyskuussa väkiluku vähentyi 36 henkilöllä
(vuoden alusta +218)

Luonnollinen väestönlisäys

- syyskuussa -27 henkilöä
- vuoden alusta -220 henkilöä
- vuoden aikana -327 henkilöä

Kuntien välinen nettomuutto

- syyskuussa -13 henkilöä
- vuoden alusta +94 henkilöä
- vuoden aikana +233 henkilöä

Nettomaahanmuutto

- syyskuussa +4 henkilöä
- vuoden alusta +335 henkilöä
- vuoden aikana +390 henkilöä

Kokonaisnettomuutto on ollut vuoden 2021 alusta 429 henkilöä positiivinen.

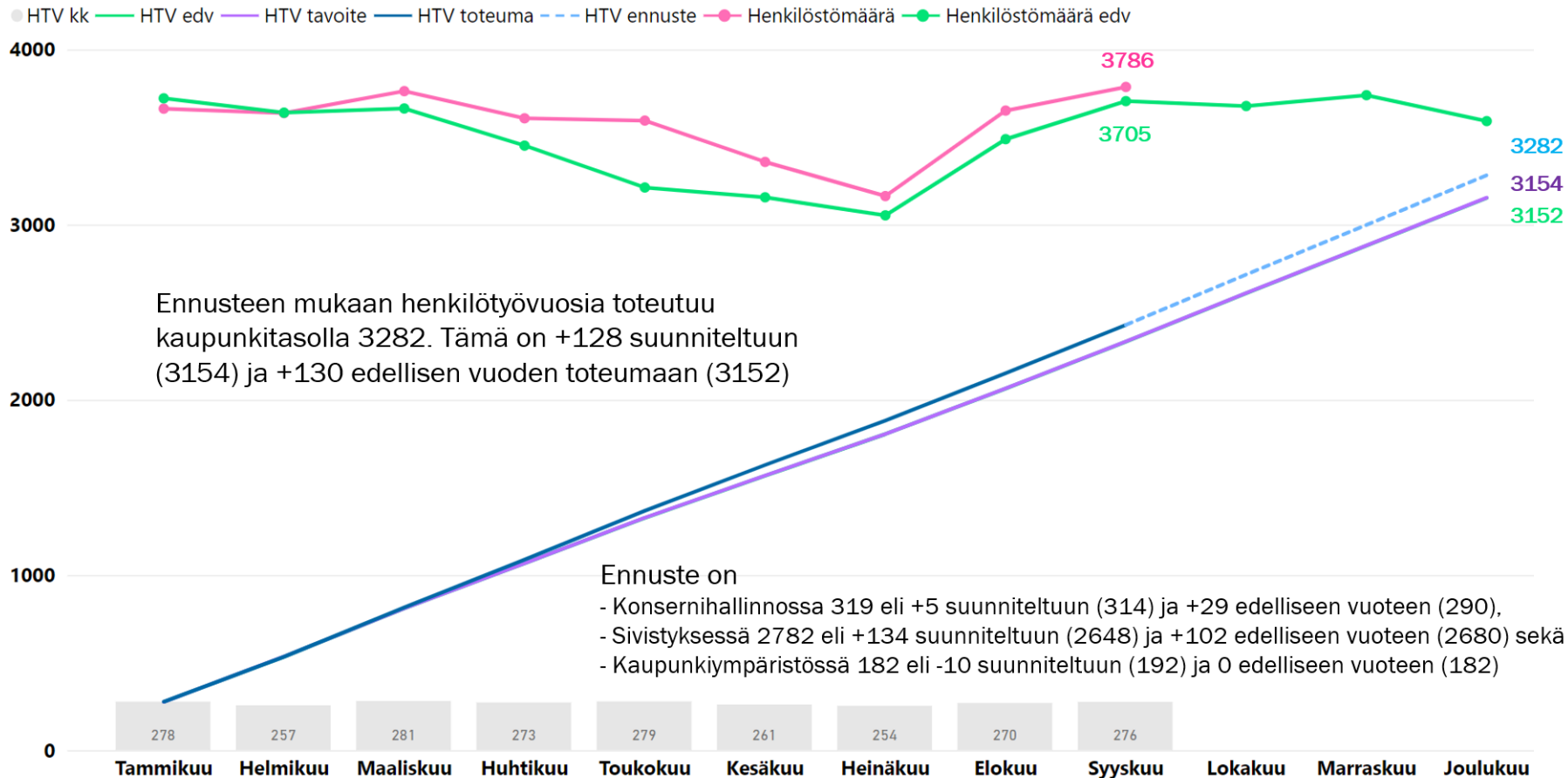

Lahden väkiluku syyskuussa 120 202

Lahden väestömuutoksia 2020 ja 2021 (syyskuu).
Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu, Väestön ennakkotilasto.

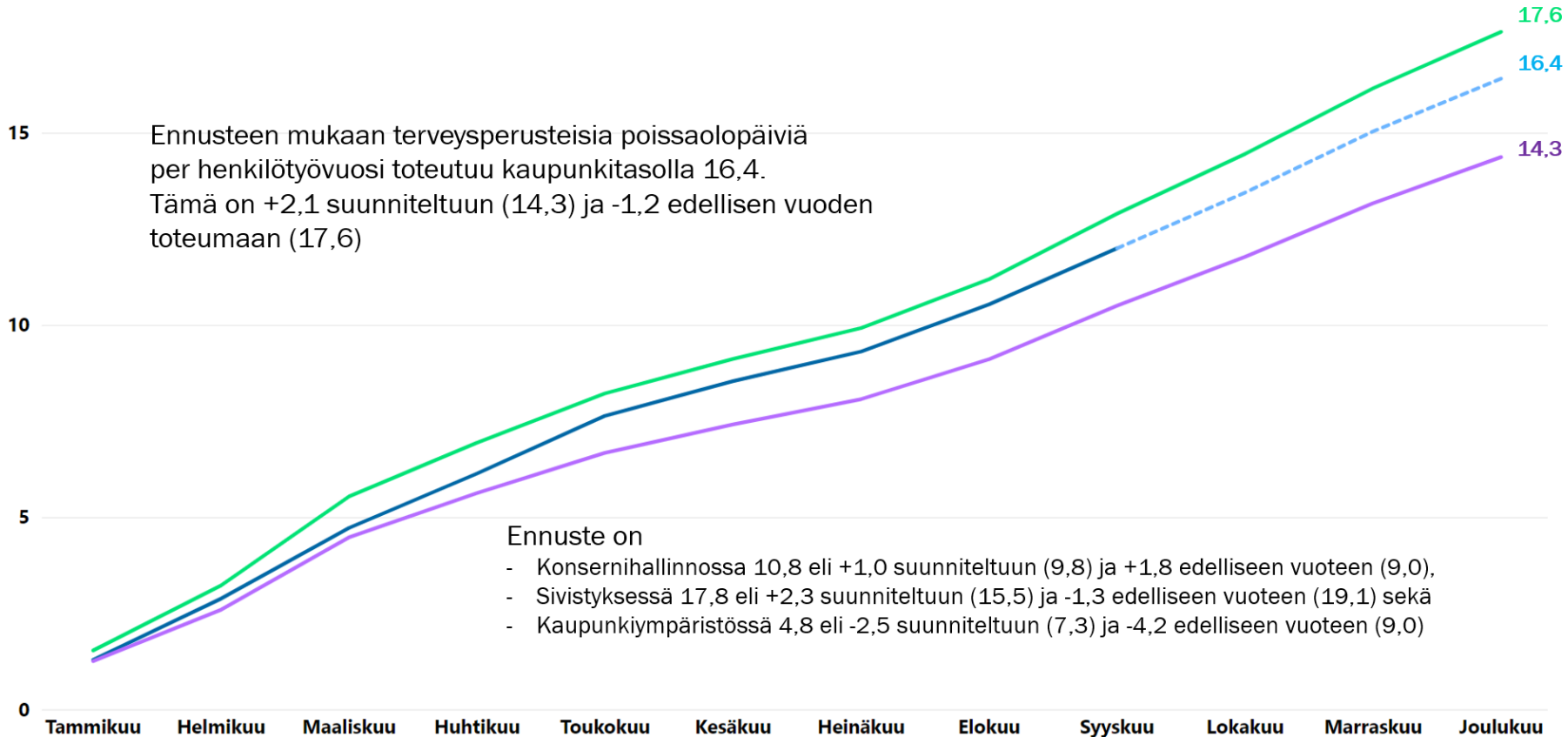

Henkilötyövuodet ja henkilöstömäärä – koko kaupunki

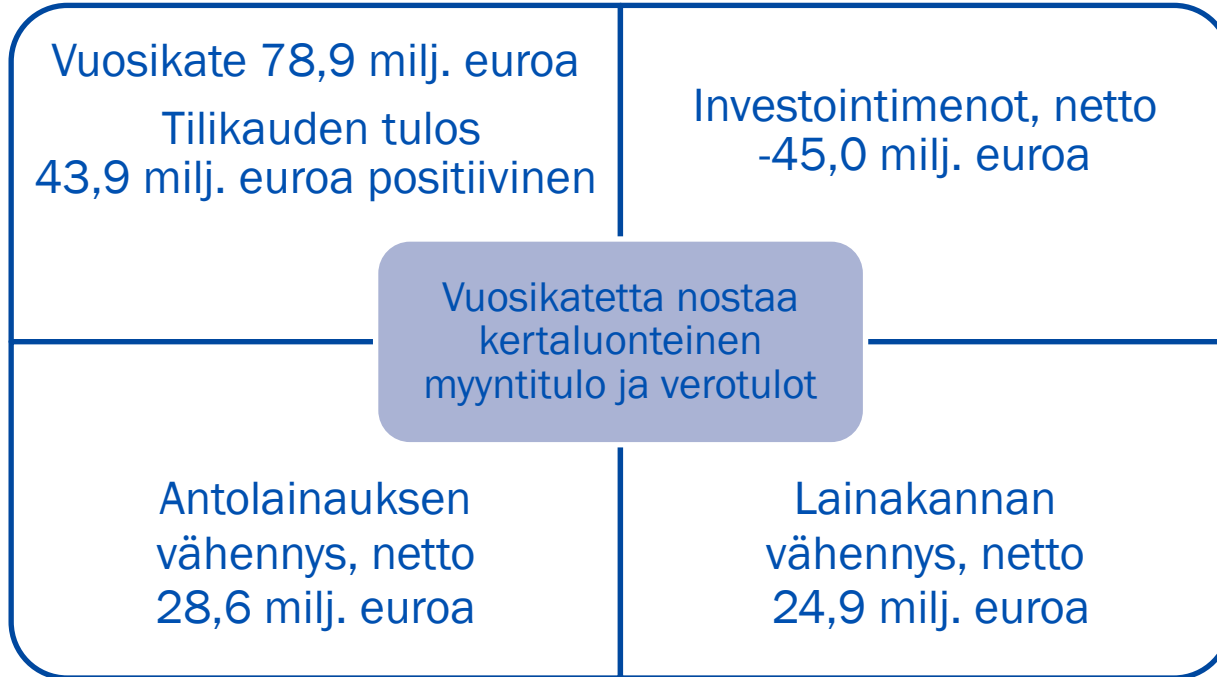

Terveysperusteiset poissaolot per henkilötyövuosi – koko kaupunki

Toteuma Edv Tavoite Ennuste

Osavuositarkastus Q3 tammi-syyskuu 2021, kaupunki

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA (1 000€)	*	1.1.-30.9.2021	1.1.-30.9.2020	1.1.-31.12.2020
Myyntituotot		13 274	12 520	20 726
Maksutuotot		8 490	8 030	12 163
Tuet ja avustukset		13 863	10 598	12 095
Muut toimintatuotot		54 324	34 279	41 914
Toimintatuotot		89 950	65 428	86 898
Valmistus omaan käyttöön		3	86	1 175
Palkat ja palkkiot		-98 374	-93 424	-124 675
Eläkekulut		-27 147	-25 622	-34 757
Muut henkilösivukulut		-3 467	-3 318	-4 396
Henkilöstökulut		-128 988	-122 364	-163 827
Palvelujen ostot		-394 190	-372 781	-504 647
Aineet tarvikkeet ja tavarat		-11 397	-10 495	-15 632
Avustukset		-30 374	-34 077	-47 616
Muut toimintakulut		-20 417	-16 660	-24 589
Toimintakulut		-585 366	-556 377	-756 311
TOIMINTAKATE		-495 412	-490 863	-668 238
Verotulot		397 079	364 627	504 619
Valtionosuudet		167 552	171 535	243 834
Rahoitustuotot ja -kulut		9 649	17 221	12 672
VUOSIKATE		78 867	62 519	92 887
Poistot ja arvonalentumiset		-35 892	-33 379	-50 703
Satunnaiset erät		0	-350	0
TILIKAUDEN TULOS		42 975	28 790	42 183

*Ulkoinen tuloslaskelma (ei sisällä sisäisiä eriä)

Keskiviikko 3. marraskuuta 2021

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.9.2021	1.1.-30.9.2020	1.1.-31.12.2020
<u>Toiminnan rahavirta</u>	56 151	57 185	93 282
Vuosikate	78 867	62 519	92 887
Satunnaiset erät	0	-350	0
Tulorahoituksen korjauserät	-22 716	-4 984	395
<u>Investointien rahavirta</u>	10 923	-56 393	-83 943
Investointimenot	-45 284	-66 336	-94 469
Rahoitusosuudet investointeihin	247	113	1 304
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	55 960	9 831	9 222
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	67 074	793	9 338
Rahoituksen rahavirta			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	28 571	28 772	44 375
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	28 571	28 772	44 375
<u>Lainakannan muutokset</u>	-24 935	22 048	31 917
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	50 000	60 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-32 375	0	-40 345
Lyhytaikaisten lainojen muutos	7 440	-27 952	12 262
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	288	-52 658	-53 128
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-385	2 690	-226
Vaihto-omaisuuden muutos	-25	-9	-24
Saamisten muutos	16 201	-14 686	-30 960
Korottomien velkojen muutos	-15 502	-40 652	-21 919
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 924	-1 838	23 164
Rahavarojen muutos	70 998	-1 046	32 505
Rahavarat 31.12.	143 804	39 255	72 805
Rahavarat 1.1.	72 805	40 301	40 301

KAUPUNGIN TASE (1 000€)	30.9.2021	30.9.2020	31.12.2020
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	72 759	5 633	74 693
Aineelliset hyödykkeet	661 712	739 769	684 609
Sijoitukset	605 076	654 264	634 176
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	338	278	248
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	80	40	55
Saamiset	97 929	97 857	114 130
Rahoitusarvopaperit	7 696	6 496	6 496
Rahat ja pankkisaamiset	136 108	32 759	66 309
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 581 697	1 537 096	1 580 716
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 196
Arvonkorotusrahasto	80	80	80
Muut omat rahastot	10 697	10 561	10 697
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	173 724	131 404	131 404
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	42 975	28 790	42 320
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 043	1 315	1 043
PAKOLLISET VARAUKSET	16 322	13 014	17 582
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 427	5 669	2 723
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	795 764	818 423	795 764
Lyhytaikainen	101 470	90 644	141 908
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 581 697	1 537 096	1 580 716

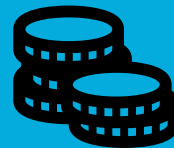
LAHTI-KONSERNI
Osavuositiedot
Q3 tammi-syyskuu 2021

LAHTI-KONSERNI | Tuloslaskelma

KONSERNI TULOSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.9.2021	1.1.-30.9.2020	1.1.-31.12.2020
Myyntituotot	360 549	346 368	457 677
Maksutuotot	32 394	31 712	43 425
Tuet ja avustukset	21 799	13 121	25 404
Muut toimintatuotot	52 507	34 780	43 241
Toimintatuotot	467 249	425 981	569 747
Valmisteverastojen muutos	-240	0	-18
Valmistus omaan käyttöön	407	1 654	1 787
Palkat ja palkkiot	-264 462	-258 293	-351 071
Eläkekulut	-58 308	-56 562	-76 310
Muut henkilösivukulut	-9 738	-8 962	-11 807
Henkilöstökulut	-332 508	-323 817	-439 188
Palvelujen ostot	-387 749	-325 407	-453 228
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-96 035	-75 854	-108 543
Avustukset	-31 931	-57 693	-80 311
Muut toimintakulut	-46 841	-49 136	-64 601
Toimintakulut	-895 064	-831 906	-1 144 103
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	-97	0	-763
TOIMINTAKATE	-427 745	-404 271	-575 119
Verotulot	395 818	361 946	500 220
Valtionosuudet	196 457	189 851	281 981
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 717	-10 262	-17 740
VUOSIKATE	156 813	137 264	189 341
Poistot ja arvonalentumiset	-88 461	-84 702	-123 654
Satunnaiset erät	-24	17 785	18 297
TILIKAUDEN TULOS	68 328	70 347	83 985

VUOSIKATE

156,8

milj. euroa
(2020: 137,3)

TULOS

68,3

milj. euroa
(2020: 70,3)

LAHTI-KONSERNI | Rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.9.2021	1.1.-30.9.2020	1.1.-31.12.2020
<u>Toiminnan rahavirta</u>	126 962	124 209	201 625
Vuosikate	155 070	137 264	189 341
Satunnaiset erät	-24	17 785	18 297
Tilikauden verot	-4 161	-3 492	-1 471
Tulorahoituksen korjaukset	-23 923	-27 348	-4 543
<u>Investointien rahavirta</u>	-26 164	-123 216	-195 616
Investointimenot	-97 464	-158 564	-217 373
Rahoitusosuudet investointeihin	284	123	1 383
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	71 016	35 225	20 374
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	100 798	993	6 009
<u>Rahoituksen rahavirta</u>			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	-352	1 788	2 563
Antolainasaamisten lisäykset	-101	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	-251	1 788	2 564
<u>Lainakannan muutokset</u>	-14 900	35 033	50 531
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	44 092	83 416	106 057
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-48 933	-16 769	-65 923
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 058	-31 614	10 397
Oman pääoman muutokset	-79	-2 000	-61
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-16 535	-18 329	207
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	68	3 356	215
Vaihto-omaisuuden muutos	907	-1 798	-242
Saamisten muutos	14 369	25 812	6 056
Korottomien velkojen muutos	-31 878	-45 699	-5 823
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-31 867	16 493	53 240
<u>Rahavarojen muutos</u>	68 931	17 486	59 248
Rahavarat 31.12.	206 336	95 643	137 405
Rahavarat 1.1.	137 405	78 157	78 157

INVESTOINTI-
MENOT

-97,2

milj. euroa, netto
(2020: -158,4)

LAINAKANNAN
MUUTOKSET

-14,9

milj. euroa
(2020: 35,0)

TOIMINNAN JA
INVEST. RAHAVIRTA

100,8

milj. euroa, netto
(2020: 1,0)

RAHAVAROJEN
MUUTOS

69,0

milj. euroa
(2020: 17,5)

LAHTI-KONSERNI | Tase

KONSERNIN TASE (1 000€)	30.9.2021	30.9.2020	31.12.2020
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	86 049	19 244	88 457
Aineelliset hyödykkeet	1 745 580	1 837 974	1 780 520
Sijoitukset	136 764	136 904	139 146
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 805	569	942
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	9 946	12 409	10 853
Saamiset	78 623	72 780	92 918
Rahoitusarvopaperit	47 752	35 285	35 357
Rahat ja pankkisaamiset	158 584	60 358	102 048
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 265 103	2 175 521	2 250 240
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 196
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	13	13	13
Arvonkorotusrahasto	1 139	1 431	1 036
Muut omat rahastot	11 910	11 772	11 910
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	249 993	171 825	172 431
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	61 316	64 192	77 562
VÄHEMMISTÖOSUUDET	13 420	12 736	12 737
PAKOLLISET VARAUKSET	27 963	23 300	29 762
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 962	7 799	5 031
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	1 305 169	1 290 083	1 257 221
Lyhytaikainen	151 022	155 173	245 341
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 265 103	2 175 521	2 250 240

LAHTI ENERGIA

- Liikevaihtoa nostaa korkea sähkön tukkumarkkinahinta ja kylmän alkuvuoden myötä lisääntynyt lämmön myynti
- Vuoden 2021 tuloksen ennustetaan olevan hieman budjetoitua suurempi
- Investointeja tehty suunnitellusti. Investointibudjetin ulkopuolisina hankkeina vuonna 2021 alkanut Ali-Juhakkalan lämpöpumppaamoon sekä Hartwallin biokaasulaitoksen suunnittelu

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	129 081 ↑	111 270
Tuet ja avustukset	0 →	0
Tilikauden tulos	16 003 ↓	29 677
Oma pääoma	108 598 ↑	101 445

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Aktiivinen osallistuminen uusiutuville energialähteillä ja uusilla tavoilla tuotetun energian tuotekehitykseen	Suunnitellusti
Merkittävä osallistuminen Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021- ohjelman toteutukseen taloudellisesti ja toiminnallisesti	Suunnitellusti
Oman pääoman tuotto- % (ROE) \geq 10 %	Suunnitellusti
Osinko 9 milj. euroa vuodelta 2020 maksetaan vuoden 2021 aikana. Yhtiöltä edellytetään tämän mahdollistavaa kannattavuutta	Suunnitellusti
Strategian kärkihanke – Yritysten Lahti: Yhtiö osallistuu Smart Lahti –IoT-ympäristön kehittämiseen	Suunnitellusti

- Omistussuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %
- LE sähköverkko Oy: kaupunki 0 % / konserni 100 %
- Pilke Energia Oy: kaupunki 0 % / konserni 100 %
- Koskipower Oy: kaupunki 0 % / konserni 100 %

- Tuote- ja palvelumyynti hieman edellisvuotta parempi.
- Tytäryhtiö Labion tuloskehitys on toteutunut odotetusti
- Neuvottelut seudullisen vesihuollon laajentumisesta ovat edenneet

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	30 261 ↑	28 291
Tuet ja avustukset	1 ↑	0
Tilikauden tulos	5 381 ↑	3 857
Oma pääoma	52 654 ↑	49 373

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Edellytysten luominen veteen ja vesiosaamiseen sekä ympäristökuormituksen vähentämiseen perustuvien tuote- ja palvelukonseptien muodostumiselle	Suunnitellusti
Kaupungille kuuluvan vastuun kantaminen hulevesien hallinnasta asemakaava-alueella kaupungin puolesta, erikseen sovittavalla tavalla	Suunnitellusti
Merkittävä osallistuminen Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -ohjelman toteutukseen	Suunnitellusti
Oman pääoman tuotto- % (ROE) ≥ 5 %	Suunnitellusti
Osinko 850 000 euroa vuodelta 2020, maksetaan vuonna 2021. Yhtiöltä edellytetään tämän mahdollistavaa kannattavuutta	Suunnitellusti
Strategian kärkihanke – Yritysten Lahti: Yhtiö osallistuu Smart Lahti –IoT-ympäristön kehittämiseen	Suunnitellusti

- Omistusosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %
- Aqua Palvelu Oy: kaupunki 0 % / konserni 100 %
 - Aqua Verkko Oy: kaupunki 0 % / konserni 100 %
 - LABIO Oy: kaupunki 0 % / konserni 83,43 %

LAHDENTALOT

- Liikevaihdon positiivinen kehitys, hieman viime vuotta korkeammalla tasolla
- Jaksonkadun uudiskohteen seinissä nähdään vanha puinen Lahden rautatieasemarakennus. Taideteoksen nimi on ”Ratavarren Aarre” ja sen on suunnitellut taitelija Tatu Tuominen.
- Puukerrostalohanke Svinhufvudinkadulla käynnistyy marraskuussa
- Lahden Talojen palvelupiste on avattu Palvelutorilla

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	41 999 ↑	40 807
Tuet ja avustukset	0 →	0
Tilikauden tulos	10 286 ↓	16 249
Oma pääoma	115 365 ↑	109 243

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Oman pääoman tuotto vähintään 15 %	Poikkeamia
Osallistuminen MAL-sopimuksen toteuttamiseen	Suunnitellusti
Osinko 500 000 euroa vuodelta 2020, maksetaan vuoden 2021 aikana	Suunnitellusti
Vuokra-asuminen turvallista, kohtuuhintaista ja energiatehokasta	Suunnitellusti

Omistussuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %
(Lahden Asunnot Oy, Lahden Palveluasunnot Oy)

päijät sote

- Talous on toteutunut vuoden 2021 yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana lähes talousarvion mukaisesti
- Henkilöstön saatavuudessa on merkittäviä vaikeuksia, henkilöstöstrategian toteuttaminen on käynnistetty ripeästi ja toimeenpanoon on kohdennettu erillistä rahoitusta
- Talouteen liittyy jonkin verran epävarmuutta erityisesti koronavaltionosuuksien määrästä. Varovaisuusperiaatteen nojalla kuntayhtymä ennustaa tässä vaiheessa alijäämää, vaikka tähtäin on talousarvion mukaisessa nollatuloksessa.

Kuntayhtymän 100 % luvut

1 000 €	Q3/2021		Q3/2020
Liikevaihto	581 710	↑	565 644
Tuet ja avustukset	11 971	↑	2 500
Tilikauden tulos	-6 289	↓	11 081
Oma pääoma	57 011	↓	74 464

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Omistusosuudet: kaupunki 52,34 % / konserni 52,34 %
(Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto Oy)

- Tilikauden 2021 tuloksen ennustetaan olevan budjetin mukainen
- Hyvinvointikuntayhtymän ateriapalvelusopimuksen päättymiseen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut päätettiin 17.8.2021
- Elokuussa käynnistettiin yt-neuvottelut liittyen Hyvinvointikuntayhtymän kahvilatoimintojen kilpailutukseen

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	18 726 ↑	17 972
Tuet ja avustukset	13 ↑	0
Tilikauden tulos	97 ↑	-343
Oma pääoma	635 ↑	28

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Oman pääoman tuotto- % (ROE) ≥ 5 %	Suunnitellusti
Yhtiön merkittävä osallistuminen Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 – hankkeeseen	Suunnitellusti

Omistussosuudet: kaupunki 56,90 % / konserni 79,38 %
 - Ateriasisko Oy: kaupunki 0 % / konserni 79,46 %
 Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

- Lomautukset jatkuvat vuoden 2021 loppuun saakka
- Tasapainottamistoimenpiteillä tavoitellaan tilikaudelle nollatulosta
- Rekrytointi vaatii suuria panostuksia loppuvuoden sekä vuoden 2022 aikana

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	14 308 →	14 398
Tuet ja avustukset	15 ↑	11
Tilikauden tulos	120 ↑	-23
Oma pääoma	436 ↑	277

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Oman pääoman tuotto- % (ROE) ≥ 5 %	Suunnitellusti
Strategian kärkihanke – Lahti tiede- ja opiskelukaupunki: Yhtiö edistää kouluttautumista	Suunnitellusti
Yhtiön merkittävä osallistuminen yliopistoyhteistyöhön toiminnallisesti ja taloudellisesti	Suunnitellusti

Omistussosuudet: kaupunki 56,62 % / konserni 79,38 %
 Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

- Liiketoiminnan siirto tytäryhtiö Salpamaahan on vaikuttanut liikevaihdon laskuun suunnitellusti.
- Tuloksen ennustetaan olevan noin 0,29 M€
- Positiiviseen tuloskehitykseen vaikuttaa kasvaneet tulot, mm. metallin myyntihinnan nousu, perusmaksuasiakkaiden määrän kasvu, vastaanotetun sekajätteen määrän kasvu ja energiahyötykäyttöön toimitettujen materiaalien myyntitulojen kasvu

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	13 692 →	14 204
Tuet ja avustukset	0 ↓	13
Tilikauden tulos	1 286 ↑	1 200
Oma pääoma	4 569 →	4 727

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Jätehuolto-osaamisen kehittäminen kasvuhakuiseksi palveluliiketoiminnaksi	Suunnitellusti
Korkea yhdyskuntajätteen kierrätysaste. Tavoitteena edellisvuotta korkeampi kierrätysaste ja kierrätysaste 2035 vuonna 65 %	Poikkeamia
Merkittävä osallistuminen Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -ohjelman toteutukseen	Poikkeamia
Oman pääoman tuotto- % (ROE) ≥ 5%	Poikkeamia
Osinko 87 000 euroa vuodelta 2020 maksetaan vuoden 2021 aikana. Yhtiöltä edellytetään tämän mahdollistavaa kannattavuutta	Suunnitellusti

Omistussosuudet: kaupunki 58,58 % / konserni 58,58 %
 - Salpamaa Oy: kaupunki 0 % / konserni 58,58 %
 Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

- Loppuvuoden näkymät messuhallien käytön osalta positiiviset, messutoimintoja pystytään taas käynnistämään.
- Pitkään tyhjänä ollut Varikontie 9:n teollisuushalli n. 2500 m² saatu vuokrattua.
- Etsitään uusia kehityskohteita ja investointeja

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	5 613 ↑	5 560
Tuet ja avustukset	0 →	0
Tilikauden tulos	-124 ↓	-54
Oma pääoma	7 996 ↓	8 959

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Merkittävä osallistuminen Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021-ohjelman toteutukseen	Suunnitellusti
Oman pääoman tuotto vähintään 10 %	Poikkeamia
Strategian kärkihanke – Yritysten Lahti: Yhtiö kokeilee ja kehittää uusia ylläpidon ja rakentamisen tekniikoita pitkällä aikavälillä	Suunnitellusti
Yhteistyön kehittäminen korkeakouluoimijoiden kanssa	Suunnitellusti

Omistussosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %
 - Lahden Jäähalli: kaupunki 0 % / konserni 48,21 %
 Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

PROVINCIA.

- Kirjanpidon ja palkkahallinnon järjestelmähankkeen onnistunut viimeistely määrittelee seuraavan viiden vuoden strategista onnistumista
- Organisaation rakentaminen ja valmentaminen ensimmäisiä käyttöönottoprojekteja varten keskiössä
- Varovaisen positiivinen ennuste budjetoidun liiketuloksen saavuttamiseksi

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	6 636 →	6 773
Tuet ja avustukset	1 ↑	-4
Tilikauden tulos	233 ↓	329
Oma pääoma	3 283 ↓	4 356

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Asiakastyytyväisyyden jatkuva parantuminen	Suunnitellusti
Lahden asiakaslaskutusta alennetaan 5 % vuodesta 2020	Suunnitellusti
Osallistuminen merkittäväällä tavalla Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021- hankkeeseen	Suunnitellusti

Omistususuudet: kaupunki 57,63 % / konserni 65,04 %

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

WELLAMO

- Palvelujen kysyntä ja liikevaihto on elpynyt ja jopa parantunut aikaisemmasta
- Tuloksen arvioidaan olevan budjetoitua parempi
- Hankintalain sidosyksikköaseman määrittelyn muuttuminen 1.1.2022 lukien tuo haastetta sidosyksikköasemaan, mikäli muutosesitys 174 §:n siirtymäsäännöksistä ei toteudu

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	6 130 ↑	5 121
Tuet ja avustukset	0 →	0
Tilikauden tulos	-64 ↑	-563
Oma pääoma	1 852 →	1 950

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Asiakkaiden maksuihin ei tehdä korotuksia	Suunnitellusti
Kaupungin työnantaja-aseman tukeminen työhyvinvointia ja työssä jaksamista edistävillä laadukkailla palveluilla	Suunnitellusti
Oman pääoman tuotto- % (ROE) ≥ 5 %	Poikkeamia
Palvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti	Suunnitellusti

Omistususuudet: kaupunki 59,60 % / konserni 61,85 %

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

LADEC

LAHDEN SEUDUN KEHITYS

- Uusia yrityksiä on perustettu jonkin verran enemmän kuin vuosina 2019 ja 2020
- Työllisyyden kuntakokeilun yritysrajapinnan palveluiden määräitys ei ole edennyt suunnitellusti, eikä siten LADECin rooli ole vielä täsmentynyt
- Arvion mukaan tilikauden tulos tulee olemaan lievästi negatiivinen

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	2 188 ↓	2 748
Tuet ja avustukset	0 →	0
Tilikauden tulos	7 ↓	9
Oma pääoma	1 202 ↑	1 159

Tilanne
Q2/2021,
päivitetään
puolivuositain

Tavoite	Tila
Neuvonta- ja kehittämisspalveluissa vuosittain 1 500 asiakasta	Suunnitellusti
Yhtiön kokonaisasiakastytyväisyys pysyy samassa tai kasvaa edellisvuodesta	Suunnitellusti
Yhtiön laadulliset toiminnan tavoitteet on määritelty Elinvoima ja kilpailukykypalvelut osiossa	Suunnitellusti
Yrityshankinta/sijoittumispalvelut -tavoite: alueelle sijoittuvissa yrityksissä 120 työpaikkaa LADECin myötävaikutuksella	Poikkeamia
Yritysyhteistyön rakentaminen yhdessä Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -ohjelmassa	Poikkeamia

Omistusosuudet: kaupunki 74,80 % / konserni 75,90 %

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Visit
Lahti
Lakeland Finland

- Toiminnassa keskitytty kotimaan matkailukysynnän varmistamiseen sekä kansainvälisten verkostojen ylläpitämiseen maakunnan matkailuyritysten kysynnän elvyttämiseksi
- Vastuullinen matkailu -teeman ja Ympäristöpääkaupunkivuoden teeman maksimaalinen hyödyntäminen - tuotteistus ja delegaatiovierailut
- Valmistautuminen kokous-, kongressi- ja tapahtumamatkailun kysynnän elpymiseen.

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	1 345 →	1 402
Tuet ja avustukset	4 ↓	5
Tilikauden tulos	11 ↑	7
Oma pääoma	371 ↑	363

Tilanne
Q2/2021,
päivitetään
puolivuositain

Tavoite	Tila
Majoitusvuorokausien määrän palautuminen vuoden 2019 tasoon vuonna 2023	Suunnitellusti
Merkittävä osallistuminen Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -ohjelman toteutukseen	Suunnitellusti
Osallistuminen yhteistyössä elinkeino-yhtiöiden kanssa toimialan investointien houkutteluun seudulle osana matkailun kasvustrategiaa	Suunnitellusti
Toiminnan taloudellisuus ja toiminnan vaikuttavuuden jatkuva kasvaminen	Suunnitellusti

Omistusosuudet: kaupunki 52,90 % / konserni 52,90 %

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

- Vuokrahelpotuksia messuhallien vuokraan vuodelta 2021 Spatium Toimitilat Oy:ltä
- Valtiokonttorin myöntämää kustannustukea saatu noin 300 t€
- Lomautukset yhtiössä päättyneet

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	1 637 ↓	1 826
Tuet ja avustukset	1 519 ↑	788
Tilikauden tulos	499 ↑	-787
Oma pääoma	-361 ↑	-1 042

Tilanne
Q2/2021,
päivitetään
puolivuosittain

Tavoite	Tila
Lahden aseman vahvistaminen kasvavana ja elinvoimaisena tapahtumakaupunkina	Poikkeamia
Merkittävä osallistuminen Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -ohjelman toteutukseen	Suunnitellusti
Strategian kärkihanke - Lahti tiede- ja opiskelukaupunki: Yhtiö kehittää kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa yhdessä alueen korkeakoulutoimijoiden ja Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän kanssa	Poikkeamia
Yhtiön aluetalousvaikutukset ylittävät vuoden 2019 tason, jotka olivat noin 20 milj. euroa	Ongelmia
Yhtiön toiminnan liiketaloudellinen tehokkuus kasvaa	Ongelmia

Omistussosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

- Vuoden 2021 tuloksen ennustetaan olevan budjetin mukainen
- Tilojen käyttöastetavoitteeseen pääseminen on haasteellista johtuen alueen markkinatilanteesta ja koronapandemian vaikutuksesta
- Ramboll Finland Oy:n ja Eurofins Environment Testing Finland Oy:n vuokrasopimukset päätymässä, jatkoneuvottelut ovat käynnissä

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	2 105 ↑	2 043
Tuet ja avustukset	0 →	0
Tilikauden tulos	414 ↑	391
Oma pääoma	14 505 ↑	14 198

Tilanne
Q2/2021,
päivitetään
puolivuosittain

Tavoite	Tila
Merkittävä osallistuminen European Green Capital- hankkeeseen	Suunnitellusti
Täyttöaste vähintään 95 %	Poikkeamia

Omistussosuudet: kaupunki 54,60 % / konserni 54,60 %

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

salpaus

Koulutuskeskus
Further Education

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	47 033 →	47 124
Tuet ja avustukset	825 ↓	1 154
Tilikauden tulos	3 021 ↓	6 509
Oma pääoma	92 215 ↑	78 357

Kuntayhtymän 100 % luvut

Omistusosuudet: kaupunki 63,86 % / konserni 63,86 %

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
The Regional Council of Päijät-Häme

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	21 059 ↑	19 826
Tuet ja avustukset	161 ↓	301
Tilikauden tulos	-142 ↓	361
Oma pääoma	4 222 ↑	4 014

Kuntayhtymän 100 % luvut

Omistusosuudet: kaupunki 56,44 % / konserni 56,44 %
(Päijät-Hämeen pelastuslaitos)

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

- Keskusta-asioinnin vähentyminen vaikuttanut lyhyt pysäköintiin
- Tulosennusteen mukaan tilikauden tulos 0,1-0,2 M€
- EasyPark-sovellus syyskuussa käyttöön Toriparkissa

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	1 486 →	1 556
Tuet ja avustukset	14 ↑	0
Tilikauden tulos	303 ↑	201
Oma pääoma	8 742 ↑	8 497

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Aktiivinen osallistuminen kaupunkitasoiseen pysäköintiratkaisujen suunnitteluun	Ongelmia
Latausinfra kehittäminen ja latauspisteiden lisääminen vuosittain	Suunnitellusti
Oman pääoman tuotto- % (ROE) ≥ 5 %	Suunnitellusti

Omistusosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %
Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Paavolakiinteistöt Oy

- Tuloksen ennustetaan olevan budjetoitua parempi käyttöasteen nousun vuoksi
- Ero vuosien 2020 ja 2021 liikevaihdossa johtuu Kirkkokatu 27 vuokrauksesta, jossa vuokralainen Lahden Tilakeskus on ottanut tiloja käyttöön vaihteittain

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	885 →	979
Tuet ja avustukset	0 →	0
Tilikauden tulos	298 ↓	363
Oma pääoma	7 454 ↑	7 271

Tilanne Q2/2021, päivitetään puolivuositain

Tavoite	Tila
Yhtiön tarkempi tarkastelu vuoden 2022 toimintaan	Suunnitellusti

Omistusosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %
Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

- Näyttää siltä, että kesän 2022 tapahtumia päästään toteuttamaan suunnitellusti
- Kansainvälisistä tapahtumista kaksi on hyväksytty tapahtumatakuun ja yksi OKM:n erityisavustuksen piiriin

1 000 €	Q3/2021	Q3/2020
Liikevaihto	269 ↓	2 142
Tuet ja avustukset	170 ↑	0
Tilikauden tulos	-240 ↑	-429
Oma pääoma	-1 348 ↓	-1 145

Omistusosuudet: kaupunki 0 % / konserni 100 %
Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon